

ITABE

2005eko iraila
361. Zenb.

2,72 € (B.E.Z. barne)

euskara ikasten ari garenon aldizkaria

ALEX SARDUI, GATIBU TALDEKO ABESLARIA:

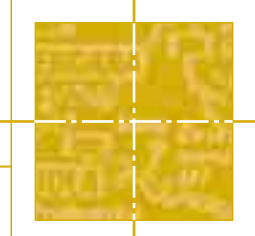
**"DESINHIBIZIORAKO BIDEA ESKAINI NAHI
DU DISKOFERNUK, ASKATASUNA
DAGOELA GOGORARAZI"**

Gaurgero:
Idazkuntza-tailerra
on-line, Hernaniko
AEKren eskutik

Itsas hondoko
bidaia: Euskal
itsas hondoa
igerian ikasten

Interesgunea:
Fashion victim-ak
zer ote?

Ostutako
pasarteak:
Greta, maniki bat
baino gehiago

GIPUZKOA

ANDOAIN
ERNAITZA LIBURUDENDA
Zumea, 2
20140 ANDOAIN

BERGARA
ETXEPARE-BILINTX
MEGADENDA
Ibargarai, 12
20570 BERGARA

DONOSTIA
HONTZA LIBURUDENDA
Okendo, 4
20004 DONOSTIA

BILINTX MEGADENDA
Fermin Calbeton, 21
20003 DONOSTIA

RAMOS LIBURUDENDA
Bergara, 6
20005 DONOSTIA

IRUN
BERTSOHOP-BILINTX
MEGADENDA
Paseo Colon, 8
20300 IRUN

OSKARBI LIBURUDENDA
Paseo de Colon, 11
20302 IRUN

TOLOSA
BILINTX MEGADENDA
Aroztegieta, z/g.
20400 TOLOSA

OÑATI
IBARRONDO LIBURUDENDA
Plaza. Fueros, 10
20560 OÑATI

ZARAUZ
GAROA LIBURUDENDA
Trinidad, 7
20800 ZARAUZ

BIZKAIA

BARAKALDO
MILOS PALENZUELA
LIBURUDENDA
Uribe Merindadea, 14
48901 BARAKALDO

BASAURI
BIOK LIBURUDENDA
Dr. Garay, 11
48970 BASAURI

BILBO
CASA DEL LIBRO-URQUIJO
Alda. Urquijo, 94
48009 BILBO

CASA DEL LIBRO,
LA LIBRERÍA
Colon de Larreategi, 41
48009 BILBO

MACEDA LIBURUDENDA
Santa Clara, 16
48006 BILBO

HERRIAK LIBURUDENDA
Licenciado Poza, 11
48008 BILBO

VERDES LIBURUDENDA
Correo, 7a
48005 BILBO

URRETIXINDORRA MEGADENDA
Iparragirre, 26
48011 BILBO

LIZARDI LIBURUDENDA
Heliodoro de la Torre, 9
48014 BILBO

CAMARA LIBURUDENDA
Euskalduna, 6
48008 BILBO

BINARIO LIBURUDENDA
Iparragirre, 9 bis
48009 BILBO

KUKUMA LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 21
48001 BILBO

KIRIKIÑO LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 11
48001 BILBO

LAUAXETA LIBURUDENDA
Rodríguez Arias, 45
48011 BILBO

DURANGO
HITZ LIBURUDENDA
Artekalea, 14
48200 DURANGO

LEIOA
ARTAZA LIBURUDENDA
E.H.U. Leioako Kanpusa
Posta kutxa 56
48940 LEIOA

SANTURTZI
TEMAS LIBURUDENDA
Pagazaurtundua, 3
48980 SANTURTZI

ARABA

GASTEIZ
ARRIAGA MEGADENDA
San Prudencio, 7
01005 GASTEIZ

CASA DEL LIBRO-AXULAR
LIBURUDENDA
Arka, 11
01005 GASTEIZ

STUDY LIBRERÍA
Fueros, 12
01004 GASTEIZ

AYALA LIBURUDENDA

CAMPUS ARRIAGA

NAFARROA

ARBIZU
BERIAIN LIBURUDENDA

ETXARRI
KAXETA LIBURUDENDA

IRUÑA
AUZOLAN LIBURUDENDA
San Gregorio, 3
31001 IRUÑA

AUZOLAN LIBURUDENDA
(Berria)
Tutera, 16
31003 IRUÑA

XALEM MEGADENDA
Avda. Baiona, 52 (Golem
Eraikuntza)
31008 IRUÑA

LIBRERÍA EL PARNASILLO
Castillo de Maya, 45
31004 IRUÑA

IPARRALDEA

BAIONA
MATTIN MEGADENDA
Saint André plaza
64100 BAIONA

Helbide honetara bidali behar da:
HABE aldizkaria
Vitoria-Gasteiz kalea, 3
20018 DONOSTIA

Formulario honetako datuak fitxategi automatizatu batean bilduko dira, HABE aldizkaria jasotzeko eskabideak kudeatu ahal izateko. Fitxategi datuetara sartzeko, datuok aldatu eta deuseztatzeko eskubidea erabili nahi izanez gero, HABEa jo dezakezue: Vitoria-Gasteiz kalea, 3-6. 20018 Donostia.

HARPIDETZA-ORRIA

Izen-deiturak: .....
Zein euskaltegitan ari zara ikasten? .....
Identifikazio Fiskalaren Kodea / Nortasun-agiria: .....
Helbidea: ..... Telefonoa: .....
Herria: ..... Posta-kodea: ..... Probintzia: .....
Posta elektronikoa: .....

HABE aldizkaria jaso nahi dut etxean. (Urtean 11 ale: 23,60 €). Euskaltegi bateko ikasle bazara, harpidetza 11,80 €.

Honela ordainduko dut:

- ☐ HABEren izenean luzaturiko txeko bidez (erantsi txekoa harpidetza-orri honi)
- ☐ Transferentzi bidez (kutxa 2101.0381.01.0003069002) (erantsi agiria harpidetza-orri honi)
- ☐ Kontu korrante bidez: Bankua edo Aurrezki Kutxa: .....
Sukurtsala: ..... K.D.: .....
Zenbakia: .....

OHARRA: Egin daiteke harpidetza HABENET-en bidez ere: www.habe.org

05

10

15

24

30

36

05 GAURGERO MOTZEAN

06 GAURGERO

- Harpidedunek 8,23ko emaitza eman diote HABE aldizkariari
- Idazkuntza-tailerra on-line, Hernaniko AEKren eskutik
- Zuberoa Andres: "Mundakakoa oso olatu berezia da, Europako ezker olatu onena eta munduko 10 olatu onenetarikoa"
- *Egiptoarrak espazioan* komikia, urritik aurrera HABE aldizkarian

14 SALTSAN

GPS sistema zertan den

15 INTERESGUNEA

Fashion victim-ak zer ote?

23 HAMAIKA TRIKIMAILU

Mertxe de Renobales

24 ELKARRIZKETA

Alex Sardui, Gatibu taldeko abeslaria:
"Desinhibiziorako bidea eskaini nahi du
Diskoinfernuk, askatasuna dagoela gogorarazi"

27 ITSAS HONDOKO BIDAIA

Euskal itsas hondoon igerian ikasten

30 OSTUTAKO PASARTEAK

Greta, maniki bat baino gehiago

32 KOMIKIA

Maremagnum (II. atala)

36 KULTURONTZIA

- Donejakue bidean: Zangoza
- Argitalpen berriak

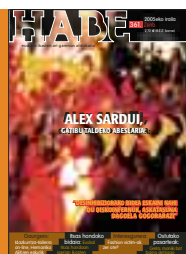

Habe @ldizkarian ikusgai

361

ERREDAKZIOA:

Esther Isasa
Eskarne Lopetegi
Juan Miguel Gutiérrez
Ion Imanol Iturriotz
Jon eta Jone CDA:
Xabier Elortza
Agurtzane Maiz
Amaia Anabitarte

DISEINUA ETA MAKETAZIOA:

Zirimarra/Truke
(Andoain-Beasain)

MARRAZKIAK:

Josexo Sastre
Iñaki G. Erro (wentxi)

AZALEKO ARGAZKIAK:

Xabi Crespo

INPRIMATEGIA:

GERTU
Oñati, Gipuzkoa

LEGEZKO GORDAILUA

BI- 2251/81
ISSN: 0212-6788

Euskal Autonomia Erkidegoko

Administrazio Orokorra
HABE

www.habe.org

Tel. 943 02 26 00

Faxa: 943 02 26 01

e-mail: argitalpenak@habe.org

Harpidetzak: harpidetzak@habe.org

Ikasturte berria ondo hasteko, berri eta ohar interesgarriak bildu ditugu handik eta hemendik zuri tarte honetan aurkezteko.

Hona hemen aldizkari elektronikoko postontzian jaso duguna:

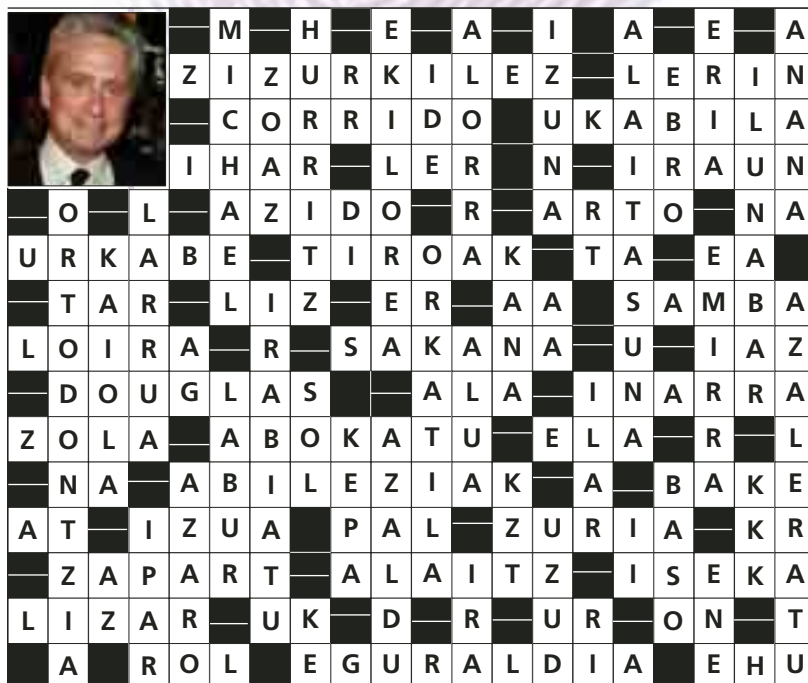
Ez al duzue pentsatu zuen aldizkari elektronikoren harpidetza bidezko banaketarik egitea? Izan ere, nik dakidala, asko gara sarritan sartzen garenak gunee horretan, baina, seguruenik, harpidetza eskainiko bazenute askoz gehiago izango ginatke aldizkaria erabiliko genukeenak.

Besterik gabe, segi orain arteko martxan web orria hobetzen.

Honako hau, berriz, kanpotik jaso dugun idatzia. Zuetakoren batek erantzun nahi izanez gero, hona hemen bere helbide elektronikoa: zilverangel@terra.com.mx

Yo soy Arrieta. Nací en México Pero mi abuela me dijo dónde estaban mis raíces y me quiero comunicar más con ellas; yo no hablo euskera pero me encantaría saber mas de dónde vengo, aunque he sabido algo de Arrieta e incluso he visitado su sitio y conozco su mapa geográfico. Quisiera de alguna manera sentirme mas integrado. Yo soy abogado titulado en México Y en Estados Unidos, tengo 27 años y si alguien por ahí quisiera contactarme o enseñarme el idioma Vasco yo estaré mas que complacido. De antemano, gracias por sus atenciones.

Ryan Alfredo Arrieta

Gogoratuko duzueenez, uztailleko alearekin batera oparitu genuen denbora-pasen koadernoan lehiaketa bat proposatu genizuen. Hona hemen erantzuna.

Komiki hau ikus eta entzuteko, jo helbide honetara: www.habe.org/ikaslearengunea

Komikia

Zure txokoa da hau, idatziguzu!

ADITU, AHOTSAREN SINTESIA

Eusko Jaurilaritzak (www.euskadi.net) Aditu izeneko programa aurkeztu du, euskarazko **ahotsa** ezagutzeko eta sintesia egitea **ahalbidetzen** duen aplikazioa, hain zuzen.

Honi esker, Euskadiko enpresetan eta erakundeetan beste hainbat aplikazio gara daitezke, euskarazko ahots-teknologiak erabilia, beren zerbitzuak eta produktuak euskaraz eskaini ditzaten.

Programa honek ahots-teknologiaren eremuan euskara munduan gehien erabiltzen diren hizkuntzen maila berean ipintzea du helburu.

Argibide gehiago: www.euskara.euskadi.net/aditu

EUSKAL GAIEN DATU-BASEA, RENOKO UNIBERTSITATEAREN BIDEZ SAREAN

Renoko Unibertsitateko *Basque Studies* zentroak, euskal gaien inguruko bere datu-basea jarri du sarean.

Hauxe da helbidea:

http://innopac.library.unr.edu:81/screens/mainmenu_baq.html

Datu-base honek 1994tik aurrerako *Euskal gaiari* buruz idatzitako edo egindako lana **eskuratzeko** aukera ematen du. Artikuluak, liburuak, argitaratutako liburutik atalak, tesiak eta beste argitalpenak aurki daitezke; baita Euskal DVDak, musika, mapak eta beste hainbat motatako komunikabideak ere, aldizkaririk garrantzitsuenak barne.

Baimena lortu izan denean, datu-baseak artikuluen testu osoak hartu ditu. Gutxi gorabehera, katalogatutako artikuluetatik ehuneko hamar, guztiz eskuragarri dira. Orotara, milioi erdi aipamen.

Besteak beste, Jon Bilbaoren (1914-1994) *Eusko Bibliographia* aurkituko dugu, Bizkaiko Foru Aldundiaren ekimenez, helbide honetan: <http://bibliotecaforal.bizkaia.net:81/screens/mainmenu.html>

NORVEGIAKO SAMIEN EGOERA SOZIOLOGISTIKOA

Euskal Herritik **anitz** milatara, Norvegiako iparraldean, Sami herria bere hizkuntzaren normalizazioaren aldeko borrokan ari da. Samiek, administrazio eta ordezkaritza ahalmenak dituen "Sameting" erakundea sortzea lortu dute. **Urrats** handi bat da Samientzat beren hizkuntzaren eta nazioaren eskubideak zainduak izan daitezen.

Sami hizkuntzan **mintzo** direnak asko **muriztu** dira azken urteetan inguruko hizkuntzen mesedetan.

Interneten bidez aurki daitezkeen erreferentziak:

- [National Association of Norwegian Sami](http://www.sametinget.se)
- [The National Association of Samiland](http://www.sametinget.se)
- [Sami Reindeer Herders' Association of Norway](http://www.sametinget.se)
- [The Sami People's Federation](http://www.sametinget.se)
- [The Norwegian Labour Party](http://www.sametinget.se)
- [Norwegian Centre Party](http://www.sametinget.se)
- www.sametinget.se
- www.reisenett.no

AHALBIDETU. - *Facilitar.* Facilitar.
AHOTS. - *Voz.* Voix.
ANITZ. - *Asko.* *Mucho/a.* Beaucoup.

DATU-BASE. - *Base de datos.*
Base de données.
ESKURATU. - *Conseguir.* Réussir, obtenir.

MINTZATU. - *Hitz egin.* *Hablar.* Parler.
MURRIZTU. - *Gutxitu.* *Disminuir.* Réduire.
URRATS. - *Pauso.* *Paso.* Pas.

Gaurgero

Harpidedunek 8,23ko emaitza eman diote HABE aldizkariari

Telefono bidezko inkesta bat egin dugu HABE aldizkariaren irakurleen artean. Guztira 410 telefono dei egin ditugu eta horietatik 224 lagunek erantzun dute: 135ek euskaraz eta 89k gaztelaniaz.

Inkesta honen helburua, hamaika galderen bitartez HABE aldizkariaren irakurleen asetze-maila neurtzea izan da. Egin ditugun galderak eduki hauen gainekoak izan dira: HABE aldizkariaren diseinua, testuen euskara-maila, ariketen egokitasuna, prezioa eta gehigarri buruzko iritzia, besteak beste. Hurrengo lerroetan datoz harpidedunek emandako erantzunen ondorioak.

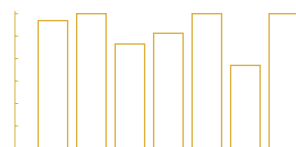
Inkestaren lehenengo itauna HABE aldizkaria irakurtzen duzuen ala ez eta zergatik izan da, ezin baitzaio inkesta egin irakurtzen ez duenari. Galdera guztiak batetik hamarrera erantzuteko diseinatu zeudenez, ez dugu jakin inkestatuak irakurtzen duen ala ez soilik; baizik eta zenbat irakurtzen duen. Erantzun guztien arteko batez-bestekoa 6,16koa izan da.

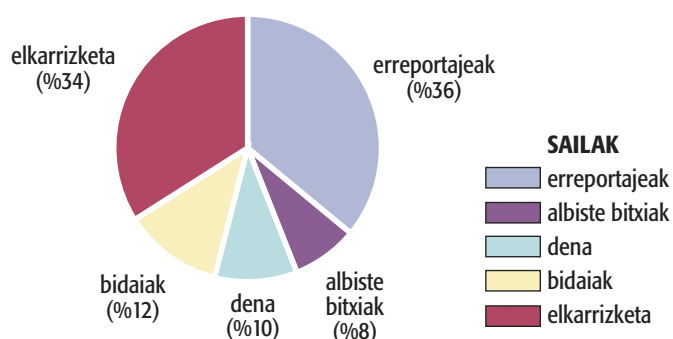
Alex Bilbao, Anaïs Tolosa eta Mireia Mujika gara eta Donostiako HABEren egoitzan "EITB-Deusto" enpresa, erakunde eta ikus-entzunezko komunikazioan masterra egiten ari gara. Gu izan gara telefono bidez inkesta egiten aritu garenak. Mila esker zuen laguntzarengatik eta hurrena arte.

HADE

Zein da gehien irakurtzen duzun saila?

Gaurgeroak edo erreportajeak dira sailik irakurrienak

Hurrengo koadroan ikusi dezakegun moduan, testu-erarik irakurriena erreportajea da: Inkesta erantzun dutenen %36k aukeratu dute sail hau. Oso hurbiletik elkarriketak daude (%34). Batez ere, elkarriketatua ezaguna bada edo euskara ikasten aritu bada, dute gustuko, gainera. Ondoren, Bidaia saila dugu: %12. Sailik aukeratu ez, baizik eta orokorrean dena dutela gustuko erantzun dutenak %10 dira. Hauen atzetik datoz komikia, ikaslearen koadernoak, ariketak, berri motzak, denbora-pasak eta aholkuak hautatu dituztenak.

Euskara-maila eta gaiak: egokiak

Testuen euskara-maila egokia iruditzen zaie harpidedunei. Galdera honen emaitza 4'96 izan da (1etik 10era, errazetik zailera).

Testuen luzerarekin ere antzerakoa gertatu da. Erantzuna, 5,85ekoa izan da.

Gaien inguruan, ordea, hauek interesgarriak ote ziren galdegin dugunean, 7'25eko emaitza jaso dugu. Eta atal honen haritik, gairik interesgarriena erabakitzeke eskatu dugunean, %29k kultura aukeratu dute. Segidan, gizartea, kirolak, zinea, euskara eta literatura azaltzen dira emaitza altuenekin eta hauen atzetik, musika, hezkuntza eta ingurunea/natura.

Ariketak irakurleen %18,75ek egiten dituzte eta batez beste 6,78ko emaitza ematen diete baloratzeko garaian

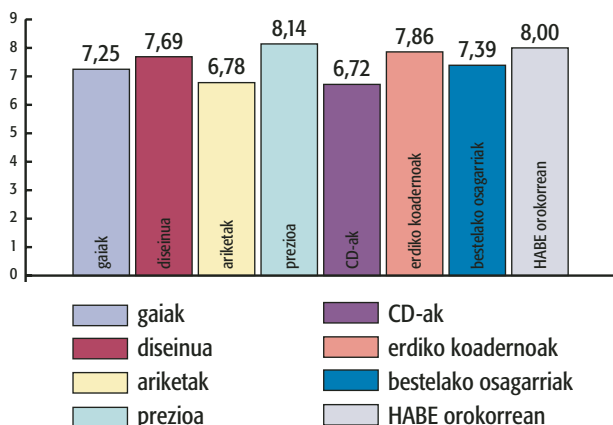
Ariketen inguruan esan beharra dago gutxi xamar direla ariketak egiteko ohitura duten harpidedunak, batez ere denborarik ez dutelako. Datuek esaten digute irakurleen %18,75ek baino ez dituztela egiten. Baina, ariketak egiten dituzten artean ariketak 1etik 10era baloratzeko eskatu diegunean, 6'78ko nota jarri diete.

Osagarriak: estimatuenak, atariko probak

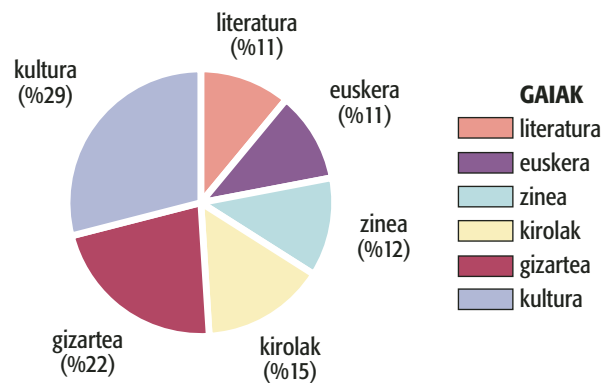
Harpidedunek atsegin dituzte, baina ez dituzte nahi adina erabiltzen: CD edo disko konpaktuen inguruan ordenagailurik ez dutela lanetik kanpo erabiltzen erantzun dute askok. Erdiko koadernoak askoz gustukoago dituzte -8'35eko puntuazioa du-, batez ere, atariko proba argitaratzen dugunean. Badirudi azterketa-deialdiak hurbiltzen direnean, ariketak eta erdiko koadernoak egiteko nahia handitu egiten dela.

Bestelakoek, hala nola, mapek, postalek, jokoek, separatik, egutegiak eta abarrek puntuazio ona izan dute: 7'41, CDak berak baino gehiago, 6'96.

Analisi kualitatiboan, jende askok osagarri hauek erabili ez arren, gorde egiten dituela esan digu, geroago behar izanez gero, eskura izateko. Ondorengo grafikoan ikusten da azken galdera hauei emandako puntuazioa:

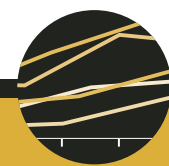

Gehien interesatzen zaizun gaia zein da?

Orotara: 8,23

Inkesta egin dugun bitartean, dena den, gehien maite izan dugun galdera "HABE aldizkaria, orokorrean, zer iruditzen zaizu?" izan da, nolabait aurreko guztiak biribiltzera etorri dena. Baina, galdera baino askoz gehiago gustatu zaigu erantzuna: 8'23ko puntuazioa izan dugu harpidedunen artean. Emaitza ezin hobea, alajaina! Esan gabe doa honek ikaragarri poztu gaituela. Halere, jakitun gara beti badagoela zer hobetua, zer moldatua. Horregatik, zuek proposatutako aldaketak eta egokitzapenak martxan jartzen saiatuko gara aurrerantzean. Jakizue horren adibide uztaleko alearekin argitaratu genuen denbora-pasa sorta izan zela, ideia hau harpidedun batek emandako erantzunetatik etorri baitzen. ■

- %30ek baino gehiagok hiztegiaren erabilgarritasuna azpimarratu dute
- Harpidedunek gustuko dute HABE aldizkariaren itxura: 7'69ko emaitza eman diote

Zuen laguntza eskertzeko, zozketa bat egin dugu telefonoa hartu eta gure itaunei ihardetsi zenieten guztien artean eta hauek dira sarituak. Mila esker denei:

María Eugenia Ruiz, Montse Enfedaque, Ricardo Valentino Fernandez, Maudili Prieto Posada, Daniel Bengoetxea Zabala, Luis Mari Allafior, Mikel Lasagabaster, Jesus Garai, Carlos Boix, Nagore Monte Bilbao, Yolanda Chiapuso, Juan Bautista Aliri, Adolfo Esteras Esteban, Fernando Gardeazabal, Javier Garaikoetxea, Miren Karmele Rueda Izagirre

Zuk ere inkesta egin nahi baduzu, jaitxi ezazu dokumentua HABE @Idizkaritik (www.habe.org). Bidali eta trukean opari bat jasoko duzu.

Idazkuntza-tailerra on-line, Hernaniko AEKren eskutik

Aurreko aleetan bezalaxe, Internet bidez euskara ikasi edota hobetzeko gaur egun dagoen eskaintzaren berri eman nahi dizugu. Oraingoan, Hernaniko AEK euskaltegiak prestatu duen idazkuntza-tailerra dugu hizpide, euskaraz hobeto idatzi nahi duen orori begira egina.

Hauek dira Idazkuntza-tailerraren ezaugarri nagusiak:

Helburua: Idazmena maila jasoan lantzea.

Nori zuzendua: Idazmena hobetu nahi duen edonori. Bere-ziki, lanbide, ardura edo zaletasuna dela eta iritzi-testuak, txosten laburrak, iritzi-gutunak, panfletoak, komunikabideentzako oharak edota artikulua... idatzi behar dituztenei.

Gutxieneko baliabide teknikoak:

- Ordenagailua.
- Interneterako sarbidea (ADSLa izanez gero, hobeto).
- Inpresora.
- Oinarritzko ezagutza ordenagailuaren erabileran (word, Interneten nabigatzea, posta elektronikoa...)

Ezaugarri nagusiak:

- Erabat on-line burutu beharreko ikastaroa da.
- 16 atazek osatzen dute idazkuntza lantegia.
- Eredu egokiak ematen dira aukeran.
- Lagungarriak gerta daitezkeen bestelako baliabideak jar-tzen dira ikasleen eskura.
- Tutorearekiko harremana estua eta jarraia da; programak eskaintzen dituen aukerez gain, posta elektronikoa, txat-saioak eta foroen bidez.
- Ikaskideekin elkarlanean aritzeko aukerak; foroak....
- Lana nork bere modura antolatu eta kudeatzeko aukera dago.
- Hiru hilabeteko iraupena du.
- Modu progresiboan garatutako atazak dira eta helburu praktikoak dituztenak. Hona hemen, laburbilduta, lan-tzen dena:

IRAKURMENA

Irakurmenaren garrantzia. Eredu praktikoen azterketa.

TESTUAREN PLANIFIKAZIOA

Idea nagusiak zehaztu. Esan nahi dena planifikatu.

Esaldiak eta paragrafoak idatzi.

ARGUDIO-TESTUEN EZAUGARRIAK

Paragrafoak testu bilakatu. Sarrerak, ideien garapenak eta amaierak landu. Testu osatuen egitura landu.

IRITZI-TESTUEN IDAZMENA

Testuen idazketa. Eskema lagungarriekin zein modu librean.

Andoni Tolosa eta Bakarne Sein, idazkuntza tailerraren arduradunak

HABE.- Zergatik aukeratu duzue idazmena eta ez beste gairen bat?

ANDONI TOLOSA.- Batetik, idazmena lantzeko gai interesgarria delako, batez ere maila altua denean. Bestetik, egia esanda, errazagoa da idazmenari begirako materialarekin, hasieran behintzat, lan egitea. Sarean zintzilikatzerakoan eta programara pasatzerakoan eta digitalizatzerakoan, bereziki.

30 orduko ikastaroa izan behar zuenez, oso helburu zehatza, oso esparru zehatzeko lana aukeratu behar zenez, oso egokia iruditu zitzaigun idazmenaren lanketa egitea.

**H.- Horrek esan nahi du ikasleen maila ere... hasiera-
-hasierako ikasleentzat, behintzat, ez dela. Eskatzen al
duzue alde zureko baldintzen bat?**

BAKARNE SEIN.- Hasieran, badago diagnosi bat egiteko modua eta bertan egindakoaren arabera komentatzen diegu ikasleei zer egin.

H.- Hasita zaudete? Talderik baduzue?

B. S.- Bai, 15 laguneko lantalde bat daukagu eta ari dira lanean. Hor ikusi dugu batzuek nahiko maila altua dutela, beste batzuk, berriz, ez dira iristen. Honela, elkarri laguntzeko aukera baliatu dugu, batak besteari lagunduz, tutoreak hainbesteko lan-karga ez izateko.

H.- Eta ikasleek ondo hartzen al dute beste ikasle batzuekin lanean aritzea?

B. S.- Bai, ikasleek, orokorrean, daukaten sentsazioa da bakarrik ari direla. Beraz, beste ikasle batek arazo bera badauka, interesgarria da berarekin konpartitzea. Tutoreak gainbegiratzen du dena. Baina, zergatik ezin dizu ikaskide batek aholku bat eman?

H.- Ikaslea bakarrik dago, nor bere erritmoan aritzen da... Egoera horretan idazten al dute ikasleek?

B. S.- Bai, lehenengo tutoretzatik hasita, idazteko eskatzen diegu, beraz, badakite zerekin egingo duten topo. Ikastaroaren hasieran irakurri egin behar dute gehiago. Bukaera aldera, berriz, gehiago lantzen dugu sormena. Gure ikasleen tipologia hauxe da: euskaldun zaharra da, baina ez du idazten. Beraz, orain du aukera hori egiteko: ideiak ordenatzen... Paragrafotik hasi eta testura bitarteko bidea egiten laguntzen diegu.

A. T.- Foroen erabilera gehiago sustatu nahi dugu aurrerantzean, elkarlana bultzatu eta idaztea ere modu naturalean eta helburu komunikatibo batekin egin dezaten.

H.- Nola bideratzen dituzue idatzien gaineko zuzenketak?

B. S.- Batetik, badira hainbatetan errepikatzen diren akatsak, ohikoak direnak, esan dezagun. Horregatik, gehienbat ideiei errepikatzen diegu, ez hainbeste akats gramatikalei, testuen egitura eta ideien garapenari, batez ere. Bestetik, ikasleek autoebaluazioa egin behar dute eta honela, guk egindakoa eta beraiena konparatzen ditugu.

H.- Zergatik gomendatzen duzue izena ematea horrelako ikastaro batean? Nori eta zeri erantzuten dio?

A. T.- Izena eman nahi duenak garbi eduki behar du ez dela lan luzeegia edo nekezegia, baizik eta epe batean lantzekoa. Beraz, alde horretatik eskatzen duen konpromisoa ez da beste ikastaro arrunt batek eskatzen duena. Orduak sartu beharko ditu, baina norberak erabakiko du noiz, non eta nola eskainiko dion denbora hori ikastaroari eta bideratuta dagoela ez hainbeste idazmenaren zuzenketari baizik eta helburua dela idazmena orokorrean lantzea. Azkenean landuko duguna da ikasle bakoitzaren komunikatzeko gaitasuna idazmenean. ■

Informazio gehiago:

www.aeknet.net/autoikaskuntza

@ bakarne@aecnet.net

© 943 55 78 01

“Ikastaro honetan komunikatzeko idatzizko gaitasuna landu nahi dugu”

Zuberoa Andres: "Mundakakoa oso olatu berezia da, Europako ezker olatu onena eta munduko 10 olatu onenatarikoa"

Testua eta argazkiak: Aitzol Uriarte

Zuberoa Andres, surflaria eta Euskal Herriko Surf Federazioko komunikazio arduraduna da. Azken hilabeteotan **behar** piloa euki dau, Mundakako ezker olatuak zeresan haundia emon dau eta. Urdaibaiko **itsasadarrean** egindako dragaketa beharrek, eta Urdaibaiko dunea berreskuratzeko egindako hondar-mugimenduek olatua aldatu dabe. Aldaketen ondorioz, mundu mailan ezaguna dan Mundakako olatua be aldatu egin da. Urrian Mundakan egitekoa zen WCTa (World Championship Tour), munduko surf-zirkuito altuenaren bederatzigarren froga ere bertan behera gelditu da.

Irakurri berri duzun elkarrizketaren sarreran asko dira bizkaieraz idatzitako moldeak. Jaso itzazu segidan eta idatzi, ondian, molde bera euskara batuan:

BIZKAIERAZ

BATUAN

1.-	.....
2.-	.....
3.-	.....
4.-	.....
5.-	.....
6.-	.....
7.-	.....
8.-	.....
9.-	.....
10.-	.....

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

HABE.- Zer gertatzen jako Mundakako olatuari?

ZUBEROA ANDRES.- Lehen ezkerretik eskumara etortzen zan olatua eta apurka-apurka apurtzen joaten zan, baina orain olatua erdialdean puskatzen da, erdibitu egiten da. Erreka olatuaren erdialdera doalako gertatzen da hori, eta ez ezkerrera, lehen gertatzen zan moduan. Ondorioz, olatua ez da tubularra eta perfektua, lehen legez. Horretaz aparte, indarra galdu dau olatuak, dunak berreskuratzeko egin dan are-mugimenduengaitik.

H.- Zergaitik desagertu da olatua?

Z.A.- Olatua ez da desagertu, guri gustatzen jaku esatea gaixotu egin dala. Gauzea da azkenengo 30 urteotan hainbat dragaketa behar egin dabezala itsasadarrean, eta horrek eragina izan dau olatuan. Baina, denporeagaz ikusi dogu, eta esperientziak holan dino, olatua bere lekura bueltatzen dala beti.

H.- Zer gertatu da ba, oraingoan?

Z.A.- Azken dragatuak orain arteko **bortitzenak** izan dira, eta Laidako dunea berreskuratzeko lanagaz batera etorri dira, gainera. Horregaitik, kezkatuta egon gara, ez gendualako ikusten lehengo errekuuperatze-prozesu bera.

H.- Zerk egiten dau berezi Mundakako olatua?

Z.A.- Oso olatu berezia da, Europako ezker olatu onena eta munduko 10 olatu onenetarikoa da. Olatua berez ez da desagertu, ezaugarri berezi horreek desagertu dira. Oso olatu luzea da Mundakakoa, horrek esan nahi dau surflariak maniobra piloak egin ahal dauzala. Mundakako **hondoa**, areazkoa bada be, nahiko fijoak da eta horrek oso olatu garbi eta polita sortzen dau, olatu oso tubularra.

H.- Ezin da, baina, urte osoan disfrutatu.

Z.A.- Ez, olatu kapritxosoa da, itxaso handia behar daualako. Oso baldintza bereziak behar dauz, eta horregaitik udan gatxa da ikustea. **UDAGOIENEAN** eta batez be neguan ikustea da normalena.

Hamar altxorren artean

Zuberoak dinoanez, surfeatzeko hamar "altxor" dagoz mundu mailan, eta Mundakako olatua horreen artean dago. Bere ezaugarriak dirala eta, **osterantzeko** olatuen ganetik dagozan **uhinak** dira "altxor" horreek. "Surfeatzeko lehenengo altxorra esango neuke Hawaii dala, Pipeline olatua, oso ezaguna dana. Gero Tahiti edo Fiji Irlak oso famatuak dira. Tahitin Tabuko deitzen dan olatua dago, oso famatua hau be. Leku horreetan olatuak oso onak dira, hondoak direla eta. Koralezko hondoak dira, eta olatu erraldoi, bortitz eta perfektuak sortzen dabez. **Sano** arriskutsuak dira koralezko hondo horreek, eta sarritan, olatuak koralarren kontra bultzatuta, surflariak hil egiten dira. Euskal Herrian ez daukugu holakorik, harkaitzeko hondoak baino. Esaten dabe, halan da be, Meñakoz (Sopelan) Hawaii txiki bat dala". Oso ezaguna, da baita be, Australia, "baina olatu onak baino klima zoragarria dagoalako eta hondartza kilometro piloak, baina ez da Euskal Herria baino hobea".

Miarritze, lehenengoa European

Euskal Herriko hondartza bakoitzeko surf-talde eta surf-eskola bana dauko, gitxienez, Euskal Herriko Surf Federazioak. Sopela, Mundaka, Barrika, Bakio, Zarautz, Gros, Angelu... surfeatzeko hondartza asko eta ezagunak. Miarritzek be ospe handia dauko, olatu oso onik euki ez arren. Baina, oso hondartza ezaguna da surf-kontuetan, European lehenengo aldiz Miarritzen agertu zalako surfa. Kaliforniatik Miarritzera ekarri eben surfa lehenengo biderrez Europara, eta ospe horri eutsi egiten jako **oraindino**.

Astebetean, ia surfeatzen

Surfa egiten ikasteko, lehenengo, ikastaroa egitea proposatzen dau Zuberoak. Edozein hondartzatan egin leiteke, hondartza danetan dagoalako gitxienez surf-eskola bat. Ikastaroetan aukera handia dago: astegoienekoak, astelehenetik barikura-koak, goizez egitekoak, arratsaldez... "Aproposena da astebeteko ikastaroa egitea, gitxienez, olatu ganean joaten ikasteko. Ez da erreza, nahiko frustrantea izaten da hasikeran. Umeak ikustea ikaragarria izaten da, ordu betean ikasten dabe. Helduok, oster, gitxienez aste bat behar dogu". ■

H.- Zenbat surflari ditugu Euskal Herrian?

Z.A.- Zaila da kontrolatzea zenbat surflari dagoan Euskal Herrian. Kalkulatzen dogu Euskal Herri osoan 20.000 baino gehiago gagozala. Halan eta guztiz be, edozeinek ezin dau Mundakan surfeatu. Maila oso altua behar da Mundakako ezker olatuan sartzeko eta maila hori euki ezean oso arriskutsua izan leiteke. Hori dala eta, atzerritik jente asko dator Mundakara. Eta ez bakarrik Espainiatik, Europatik eta mundu guztitik. Honeek neguan egoten dira, negua da eta Mundakako olatuaz gozatze-ko garai aproposena. Garai horretan errez ikusten dozuz 200 pertsona uretan.

BEHAR.- Lan. *Trabajo*. Travail.

BORTITZ.- Fuerte, *intenso*. Dur/e, fort/e.

HONDO.- Fondo. Fond.

ITSASADAR.- Brazo de mar, *ría*. Embouchure d'un fleuve.

ORAINDINO.- Oraindik. *Todavía*. Encore.

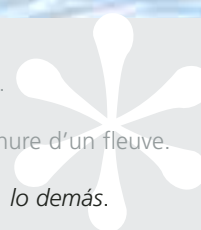
OSTERANTZEKO.- Gainontzeko. *El resto, lo demás*.

Le reste, *restant*.

SANO.- Oso. *Muy, mucho*. Très.

UDAGOIEN.- Udazkena. *Otoño*. Automne.

UHIN.- Ola. *Vague*.

Egiptoarrak espazioan komikia, urritik aurrera HABE aldizkarian

Ale honetan bertan emango diogu amaiera uztaileko HABE aldizkarian hasi genuen *Maremagnum* komikiari eta hemendik aurrera, hau da, urriko aletik hasita, argitaratuko dugun *Egiptoarrak espazioan* komikia aurkeztu nahi dizuegu.

Lehenik eta behin, egileak: Diego Agrimbau gidoilaria eta Diego Garavano marrazkigilea. Hurrengo lerroetan, egin duten ibilbide profesionala azalduko dizuegu:

DIEGO AGRIMBAU

Diego Agrimbau orain hamar bat urte hasi zen komikiak eta egiten. Autoedizioa landu zuen hasieran, izan ere Argentinan 90eko hamarkadaz geroztik krisi larria bizi du komikigintzak. Autoeditore zela *Arkanov* aldizkaria egin zuen, eta ostean, *La Productora* kooperatibarekin sartuta *Puerto Kapruccia* aldizkaria. Kanporako bere lehendabizikoa *Carne Argentina* liburu monografikoa izan zen, *La Productora* etxeak ekoiztua, eta Espainian *Undercomics* etxe madrildarrak plazaratua. 2003. urtean *La Cúpula* argitaletxerako komiki erotikoak egiten hasi zen. 2005ean Diego Garavano marrazkigilearekin batera *Egiptoarrak espazioan* burutu du, Sauré argitaletxeak argitaratu duena. Maiatzean, berriz, Albin Michel argitaletxeak *La Bulle de Bertold* argitaratu zion Frantzian. Gidoia Diego Agrimbauk berak egindakoa da, eta marrazkiak Gabriel Ippóliti marrazkilarienak dira.

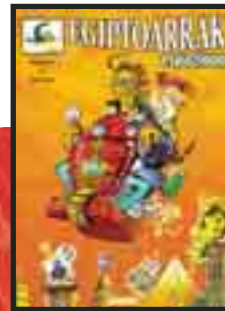
Egun Espainiarako eta Frantziarako dihardu **beharrean**, eta besteak beste, *Egiptoarrak espazioan* komikiaren bigarren **liburukia** prestatzen ari da, baita *La Cerveza del Faraón* lana ere.

DIEGO GARAVITO

1991-2000 urteetan hainbat aldizkari eta egunkaritan hartu zuen parte, komiki-istorio motzak, txisteak eta marrazkiak eginez. Era berean, *La Opinión* (Pergamino), *Semanario Reseña* (Salto) eta *Semanario Acción* (Arrecifes) egunkarietan haurrentzako **gehigarria** jarri zuen abian. 1994az geroztik dabil Buenos Aires probintzian kable bidezko telebista-katea batzuetarako lanean ilustrazioak eta laburmetraiak egiten. 1997an *Axioma* izeneko Diseinu Grafiko Estudioa sortu zuen eta bertan dihardu.

1994an *Descubriendo América* ilustrazioa egin zuen, eta Coca Colak Gazte Talentuaren Olinpiadak antolatzen baititu, umorezko marrazkien sailean Garavanoren lana aukeratu zuen, beste bederatzi lanekin batera. Bestalde, Actromek eta Bayaspirinak Buenos Airesko *D' Arcangelo Comunicación Visual*erako egindako "history borrad" eta "animatics" hainbaten **garapena** egina du. 2004ko abuztuan, Espainian burututako *El viaje espiritual* nazioarteko txapelketan bigarren saria lortu zuen. Eta urte bereko irailean *Humoraliak* eta Euskadin *Ama-esnearen aldeko Taldeak* antolatutako *Lactagraf* 2004 txapelketan bigarren akzesita lortu zuen. Urte bereko azaroan Brasilen izandako *Humorfalls* txapelketan finalera iritsi zen. Lehiaketa horretan 32 herrialdeko 5.400 umoregilek hartu zuten esku.

BEHAR.- Lan. Trabajo. Travail.
ERRONKA.- Desafío. Défier.
GARAPEN.- Desarrollo. Progrès.
GEHIGARRI.- Suplemento. Supplément.
ISLATU.- Reflejar. Référer.
LIBURUKI.- Tomo. Tome.
LUMA.- Pluma. Plume.
ZIRRIBORRO.- Boceto. Brouillon.

Egiptoarrak espazioan komikiaren ideia orain urte batzuk sortu zen. Komikira ekarri nahi izan zuen Diego Garavanok egiptiarren antzinako zibilizazioaren inguruko mistika guztia, beste mundu-mota batzuekin zerikusia duena, beste galaxia batzuekin... **Erronka** bere marrazki-erarekin egitea zen, zeren zientzia fikziozkoa izateaz gain, umoretsua ere izan behar zuen.

Marrazki-**zirriborro** ugari, eta ideia batzuk ere bai tarteka, zuzenean zabor-saskira joan ziren, Internet bidez Diego Agrimbau ezagutu zuen arte. Proiektua gustatu eta pertsonaiei bizia ematen hasi zen, eta horrela ekin zioten elkarlanari. Hilabete batzuk igarota, bederatzi inguru, *Egiptoarrak espazioan*, lehen liburukia, jaio zen. Ahalegin handia egin zuten, marrazkiak eskuz egin eta tinta emateko **luma** erabili zuten, eta rotuladore bat edo beste. PCan egin dute koloreztatzea, azaleko fondoak salbu. Hauetarako kartoi gaineko akrilikoa teknika baliatu dute.

Marrazki-estilo frantziar-belgiarra estimatzen du asko Garavanok, eta hori bere marrazkietan **islatzen** saiatzen da. Asterix, Luki, Luke, Tintin, bere txikitako lagunak izan ziren sarritan, eta egun Damón eta Jerónimo dira loa lapurtzen diotenak, beren abenturak irakurtzen dituztenentzat dibertigarri nola egin asmatu nahi horretan.

Gogoan izan, urritik aurrera, hilerro, KOMIKIA sailean!

Eskuko telefonoa bezain beharrezko bihurtu zaigu GPSa. Tresna berri honen inguruko oinarritzko informazioaren bila ibili gara eta hona ekarri dizuegu emaitza.

GPS sistema zertan den

Nola sortu zen GPS sistema?

GPS (*Global Positioning System*) AEBetako ejertzitoak **abian jarritako** nabigazio-sistema da. Koordinada batzuen bidez Lur planetako puntu guztiak non dauden esaten du.

Errentagarri izateko sistemarekin negozioa egiten hasi ziren, eta orain **garraibideetako** erabiltzaileak dira bezerorik onenetakoak.

GLONASS

Errusiar Federazioaren GPS sistema da, 24 satelitez osatua. Erabilera militarra du ia erabat.

GALILEO

Europak abian jarri nahi duen GPS sistema da. 30 satelite izango ditu, eta zerbitzu publikoa emateko erabiliko da **gehiengat**. Satelite bidezko nabigazio-sistemarik onena izango da munduan, eta **bateragarria** izango omen da sistema amerikarrarekin.

Sistemaren ezaugarriak

24 satelitez osatua dago (eta 3 erreserban). Sateliteek oso ordu-lari atomiko **zehatzak** dituzte. Sateliteak Lur planetaren inguruan dabilta orbitan, eta irrati-seinaleak emititzen dituzte lur-rean dauden zentro edo estazio-gune **hartzaileek** jasotzeko.

Testuan irakurritakoaren arabera, esan esaldi hauek EGIA ala GEZURRA diren:

EGIA / GEZURRA

- 1.- GPS sistemaren bidez munduko edozein leku non dagoen jakin daiteke ☐ ☐
- 2.- GPS sistemak ez du balio eguraldi txarra egiten duenean ☐ ☐
- 3.- Europako GPS sistemak GALILEO izena izango du ☐ ☐
- 4.- Edozein hiritan autoz batetik bestera mugitzeko laguntza eskaintzen du GPSak ☐ ☐

Lurrean dauden estazio-gune hartzaileak

Sateliteen irrati-seinaleak hartu edo jasotzeko estazio-gune nagusia AEBetan dago, Colorado Springen hain zuzen, eta honek beste zortzi guneren informazioa jasotzen du. Estazio-guneok sateliteen posizioa kontrolatzen dute, eta sateliteen egoera ere bai.

Hartzailea

Irrati-seinaleak satelitetik lurrera heltzen denbora jakin bat behar du. Denbora hori nahikoa da GPSa duena non dagoen jakiteko. Sistema beti dago martxan, ia munduko zoko guztietarako balio du, eta eguraldiak ez dio **eragiten**.

GPSaren erabiltzailea non dagoen jakiteko GPS horrek hiru sateliteren seinaleak jaso behar ditu, horrela longitudea eta latitudea jakiteko modua dago. Laugarren satelite baten seinalea jasota, berriz, altitudea jakin daiteke.

GPS modernoek MP3a dute, CDa, irratia, DVD bideoa, eta eskuko telefonoentzako haririk gabeko konexioa (Bluetooth).

Eskuko GPSak

Jende asko ari da eskuko GPSak erosten, **erabilgarriagoak** direlako eskukoak ez direnak baino. Aise jar daitezke, edozein tokitan gorde daitezke, eta 30 orduetako autonomia dute.

Orain auto batzuek GPSarekin eta ordenagailuarekin saltzen dituzte; bi tresnak elkartuta. Txoferra hiri barruan lasaigo ibil daiteke, baldin eta hiri hori GPSaren seinaleekin lan egiteko **hornitua** badago. Gidariak jakin dezake non dauden garaiek, auto gutxi non dabilen, nondik joan toki jakin batera... Baina, autotik kanpo ere erabil daiteke GPSa. ■

ABIAN JARRI.- Martxan jarri. *Iniciar.*

Mettre en marche, commencer.

BATERAGARRI.- *Compatible.*

Compatible.

ERABILGARRI.- *Asequible. Utile.*

ERAGIN.- *Erasan. Influenziar.*

Influencer.

GARRAIBIDE.- *Medio de transporte.*

Moyen de transport.

GEHIENBAT.- *Batez ere. Sobre todo.*

Surtout.

HARTZAILE.- *Receptor/a.*

Récepteur/trice.

HORNITU.- *Proveer. Pourvoir.*

ZEHAZT.- *Preciso/a. Exact/e.*

FASHION VICTIM-AK ZER OTE?

Asko dira modaren esanetara jantzita joatea gustatzen zaienak. Beste batzuek, ordea, moda multinazionalen asmatutako eta dirua xurgatze-ko trikimailua besterik ez dela diote eta ez daudela beren hatzaparre-
tan erortzeko prest.

Baina, denok gutxi asko, modazko jantziren bat dugu gure armai-
ruan. Nork ez du *Nike* elastiko bat? edo *Levi's* bakeroak? Eta ez al zara
inoiz modan dagoen diskotekara joan?

Egia da, ordea, askok eta askok muturreko jarrera hartzen dutela
eta moda bera beren bizi-estilotzat hartzen dutela, bizitza Coca-Cola-
ko iragarki bat bailitzan. Horiek lirateke fashion victim-ak, janzkeraren
morrontzan bizi direnak, alegia.

Fashion izan nahi, **kosta** ahala **kosta**: hauxe da egungo gizartean **errotzen** ari den **joera**. Baina, ze joera-klase da hau? Ze **ezaugarri** ditu? Nola sendotu da gure artean? Nori eragiten dio? **Erantzun beharreko galdera asko** daude kontsumora **bortizki** bultzatzen duen portaera honetaz.

Fashion izan nahi **kosta** ahala **kosta**

Neska-mutilen joera

Gizakiak betidanik izan du estetikaren kezka, **ardura**... Baina, gaur egun adina, inoiz ez. **Kanpoko itxuraz** arduratzen gara, eta besteen aurrean itxura horrekin azaltzeko ahalegintzen gara. Ahalegin hori **ziztu bizian** ari da indartzen, abiadura **ikaragarrian**. Modaren jarraitzaile **sutsuak** daude, menpekoak... **Marka da, gero**, baina markako arropa janzteia gusztatzen zaio jendeari... Eta edozein marka ere ez, deskuidatuz gero. Makillajeak **iraun** egin behar du aurpegian, geroz eta gehiago; hori eskatzen zaio. Esmaltea ere **zartatuko** ez dena behar da, zapata-takoiak ere geroz eta altuagoak ari dira saltzen. Eta dena doa **bide bertsutik**, bai modan, bai estetikari. Ondorioz, era bateko kontsumoa izugarri handitu du fashion izan nahiak.

Oraintsu arte emakumeak ziren estetikaren jarraitzaile edo, besterik gabe, **bezero**. Baina, gizonezkoak ere ari dira oso apurka emakumeen pare jartzen horretan. **Ukenduak** erabiltzen dituzte, pitxiak eta **osagarriak**, gimnasioak betetzen dituzte... joera hori **muturrera** eramaten dutenek izen bat dute: "metrosexualak". Azken berrikuntzaren berri badute, ileak bere tokian eramaten dituzte aurpegian eta gorputzean, eta **desitxuratuta** nola joan ere aztertzen dute, etxetik atera baino lehen. Fatxada da garrantzizkoena ia, planta oneko azaltzea.

Nerabeak dira joera hau gehien nozitzen dutenak

Urtetan aurrera doazenak izango dira estetika zaleak, dudarik ez da. **Zaletasun** hori ez da zahartzean **baztertzen** den zer-bait, gutxi-asko eutsi egiten zaio. Baina, fashion zalerik handienak, batzuetan larregi, gazteak dira, eta **nerabeak**, baina agian haurrak dira babesik gutxiena dutenak. Iragarkien eraso geroz eta bortitzagoa da. Eta itxura ona izatea **hainbat lorpeni uztartuta** agertzen da. Besteak beste, harremanak ugaritu egiten direla sinistarazten da, eta gainera arrakastatsuak izango direla harreman horiek. Sinistarazten da joandako tokian "ederra" izango dela buru, edo bera izango dela begirada guztien jomuga, hau da, bera egongo dela guztiaren "erdigunean".

Aldizkarietan, iragarkietan, telebistan modaren azken joerak erakusten dira, urte-sasoi jakin batean ze kolore diren **puntakoak** eta zein ez, nolako **ilajea** eraman behar den eta nolakoa ez, eta zein makillaje primeran joateko edo bikoteki-dearen **gustagarri** izateko... Eta informazio hau urte guztian ematen da, **etenik** gabe. Gizarte geroz eta materialistago batean, axalekoago batean, zer izan behar duen, eta zer ez duen izan behar, esaten zaio entzule, irakurle edo ikusleari.

Kontsumitzaileari esaten zaio halako tokira joateko zein arropa komeni zaion eta zein ez; edo nahiz bizitzaren nahiz bere **nortasunaren** zein alderdi **garatu** behar dituen besteen atsegingarri izateko. Beste alderdi batzuk, garrantzizkoagoak, ez dira horrenbeste **lantzen** nerabeen artean: harremanak nola landu behar diren, nola hitz egin behar den halakoarekin edo **urliarekin**, ze hizkuntza erregistro erabili behar den segun eta non... Eta okerreza zera da, azken alderdi hauek sarritan **bigarren mailakotzat** jotzen direla, zeren haxe iradokitzen da: "gorputz ederra baduzu, ia den-dena zaizu barkagarri".

"Beltza oso kolore iluna da"

Hori esan omen zion **fashion usteko neska** batek pastel-kolore argiz jantzita zihoan beste neska bati. Urte hartan **indarrean zegoen** kolorea ez omen zen beltza. Gai honen harira, agian Esoporen XXXV. **alegia** gogoratu beharko genuke. **Azeri** batek buru forma zuen artelan bat ikusi omen zuen basoan, zerbait zeraman ikusi eta gero, usaindu eta esan omen zuen azeriak: "Ederra irudia. Pena **garunik** ez izatea".■

- ALEGIA.**- *Leyenda. Fable.*
ARDURA.- *Preocupación. Attention, préoccupation.*
AZERI.- *Lobo/a. Renard.*
BAZTERTU.- *Alboratu. Arrinconar. Reléguer.*
BEZERO.- *Cliente. Client/e.*
BIDE BERTSU.- *Mismo viso, camino.*
Chemin pareil, même chemin.
BIGARREN MAILAKO.- *Secundario/a. Secondaire.*
BORTIZKI.- *Gogorki. Agresivamente. Très forte.*
DESITXURATU.- *Desgarbado/a. Dégigandé/e*
ERANTZUN BEHARREKO GALDERA ASKO.- *Muchas preguntas que responder. Beaucoup de questions à répondre.*
ERDIGUNE.- *Lugar central, centro. Centre.*
ERROTU.- *Sendotu. Enraizar. S'enraciner.*
ETEN.- *Interrupción. Pause.*
EZAUGARRI.- *Característica. Caractéristique.*
FASHION USTEKO NESKA.- *Chica que se cree (que viste) fashion, muy a la moda. Fille que s'habille à la mode.*
GARATU.- *Desarrollar. (S') agrandir, (se) développer.*
GARUN.- *Cerebro. Cerveille.*
GUSTAGARRI.- *Agradable. Agréable.*
HAINBAT LORPEN.- *Algunos logros. Quelques réussites.*
IKARAGARRI.- *Beldurgarria. De asustarse. Terrible.*
ILAJE.- *Txima. Cabello. Chevelure.*
INDARREAN EGON.- *Estar vigente, en boga. Être à la mode.*
IRAUN.- *Durar. Durer.*
JOERA.- *Tendencia. Tendance.*
KANPOKO ITXURA.- *Aspecto exterior. Apparence.*
KOSTA AHALA KOSTA.- *Cueste lo que cueste, a toda costa. Coûte que coûte.*
LANDU.- *Trabajar. Élaborer.*
MARKA DA, GERO.- *¡Mira como son las cosas! ¡Pues vaya!. C'est du propre!*
MUTUR.- *Extremo. Extrémité.*
NERABE.- *Adolescente. Adolescent/e.*
NORTASUN.- *Izaera. Personalidad. Façon d'être.*
ORAINTSU ARTE.- *Hasta hace poquito. Jusqu'il y a peu.*
OSAGARRI.- *Complemento. Complément.*
PUNTAKO.- *Punterola, en boga. En vogue.*
SUTSU.- *Acérrimo/a. Fervent/e.*
UKENDU.- *Crema. Onguent.*
URLIA.- *Mengano. Un tel.*
UZTARTUTA.- *Atxikita. Unidos/as, junto con. Avec.*
ZALETASUN.- *Afición. Affection.*
ZARTATU.- *Resquebrajar, desconchar. Rompre.*
ZIZTU BIZIAN.- *Abiadura oso azkarrean. A toda pastilla. Très vite.*

Ondo emango badizu, erreparatu joskerari, koloreari eta ehun-motari

Modak moda, arropa erosterakoan badira kontuan hartu beharreko hainbat gauza: Batetik, **ondo ematen** ote dizun jantzi horrek, bai **joskeragatik** eta baita koloreagatik ere. Bestetik, neurrikoa ote den. Alegia, taila egokiko jantzia den ala ez. Eta azkenik, ondo erreparatu jantziaren **ehun-motari**, batetik bestera alde handia dago eta.

Jantziak erosteak ez luke moda eta gustu kontu hutsa izan behar, jantzia egiteko erabili den ehun-motak erabakiko baititu kalitatea, iraupena eta zainketarako baldintzak. Horregatik, jantzi bat erostean gehiago **erreparatu** beharko genieke ehunaren ezaugarriei, ezusteko desatseginik ez izateko: bustiz gero, larregi **txikitzen** diren oihalak, oso erraz zimurtzen direnak, sekula ondo lixatzen ez direnak edo lehen garbituan kolorea galtzen duten zapiak...

Animali jatorriko zuntz naturalak

Zeta: **Distiratsua**, fina eta leuna da. Zetak ez du surik hartzen, elastikoa da, urari eutsi egiten dio, dezente **zimurtzen** da eta intsektuek ez diote eraso egiten. Eskuz garbitu behar da, ur hotzez, **igurtzi** eta **estutu** gabe. Ehun hau lixibarik gabe garbitu behar da eta kontu handiz **lixatu**. Lehorrean ere garbi daiteke edozein disolbatzaile erabiliz, baina kontuz.

Artilea: Ehun honek eutsi egiten dio urari eta horregatik, nekez lehortzen da: larruazalaren berotasuna ederki gordetzen du, gozotasuna emanez. Ehun honek ez du su hartzen eta ez da urtzen. Malgua da, ez du forma galtzen eta gutxi zimurtzen da. Azidoak jasaten ditu baina lixibak ez. **Sitsak jo** dezake, eguzkiarekin horitu egiten da eta ez du elektrizitate estatikorik biltzen. Ehun hau ur epeletan garbitu behar da, kontuz eta xaboi neutroa erabiliz, baina igurtzi eta **bihurritu** gabe. Ahal dela, jantzi hauek **etzanda lehortu** behar dira.

Landare-jatorriko zuntz naturalak

Kotoia: Oihal-mota hau freskoa eta erabiltzeko erosoa da. Erretzen denean, paper errearen usaina ateratzen du. Azidoak ez ditu ongi jasaten, baina **lixiba** bai. Kotoiak abantaila handiak ditu kontserbaziorako; garbiketan igurtzi eta bihur daiteke eta erraz lixatzen da, ehuna pixka bat hezea dagoenean. Lehorrean ere garbi daiteke.

Lihoa: Udako jantzi freskoak egiteko oso estimatua da lihoa. **Harilkatzeko** erabilitako teknikaren arabera, batista bezain ehun fina edo **olana** bezain **lakarra** egin daiteke. Ura **zurgatzeko** gaitasuna dela eta, oso ehun freskoa da. Kontserbazioko ezaugarriak kotoiaren berdin-berdinak dira.

Zuntz artifizialak

Nylona: Distiratsua edo matea, beroarekin sentibera eta elastikotasun handikoa da. Ura zurgatzeko oso gaitasun txikia du eta azido eta izpi ultramoreen aurrean oso erresistentzia apala du. Ongi jasaten ditu garbiketak, baina kontu handiz lixatu behar da. Zuria baldin bada, onartzen du lixiba. Lehorrean garbi daiteke.

Biskosa: Kotoiaren antzekoa da, baina kalitate kaskarragokoa. Ura zurgatzeko gaitasun handia du. Azidoak ez ditu ongi jasaten, hezetasuna ere ez eta kolorea ere ez da oso sendoa. Lehorrean garbitu eta zapi busti baten azpian eta arreta handiz lixatu behar da.

Poliesterra: Distiratsua edo matea izan daiteke, ukitu gozokoa eta ez nylona bezain gardena; nahi den koloreko oihala egiteko aukera ematen du. Erretzean ke beltza ateratzen du. Oso elastikoa da. Urari ez dio ia eusten eta horregatik, aiseago izerditzen gara eta ez da egokia klima hezeetarako. Hotzean nahi lehorrean garbi daiteke, baina amoniakorik gabe. Poliesterreko oihal zuriek onartzen dute lixiba. Bero lehorra ongi jasaten du, baina hezea ez. ■

ARTILE.- Lana. Laine.

BIHURRITU.- *Escurrir, retorcer la ropa.* Essorer.

DISTIRATSU.- *Brillante, resplandeciente.* Brillant/e.

EHUN.- Oihal. *Tejido.* Tissu.

ERREPARATU.- Begiratu. *Observer.* Observer.

ESTUTU.- *Presionar, apretar.* Comprimer.

ETZANDA LEHORTU.- *Secar en posición horizontal.*

Sécher étendre.

HARILKATU.- *Bobinar.* Mettre en pelote.

IGURTZI.- *Frotar, restregar.* Frotter.

JOSKERA.- *Hechura.* Couture.

KOTOI.- *Algodón.* Coton.

LAKAR.- *Aspero/a, rugoso/a.* Rugueux/euse.

LIHO.- Lino. Lin.

LIXATU.- *Planchar, alisar.* Lisser.

LIXIBA.- *Lejía.* Eau de javel.

OLANA.- Lona. Toile.

ONDO EMAN.- *Quedar, sentar bien.* Aller bien.

SITSAK JO.- *Apolillarse.* Se miter.

TXIKITU.- *Encoger.* Faire rétrécir.

ZETA.- Seda. Soie.

ZIMURTU.- *Arrugarse.* Se froisser.

ZURGATU.- *Absorber.* Absorber.

[Ondo, eder, ederki] EMAN

Sentar/ir/caer bien

[Gaizki, txarto] EMAN

Sentar/ir/caer mal

Adibidez,

Zein gaizki ematen dion gona horrek!:

¡Qué mal le sienta esa falda!

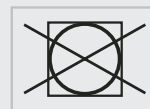
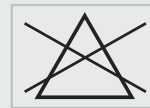
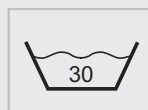
Ederki ematen dizu kolore horrek aurpegira:

Ese color te favorece.

ADI ETIKETAREKIN

Industriaren nazioarteko arauak jantzi bakoitzari etiketa jartzea eskatzen dute eta bertan ehun-mota eta osaera adieraztea eta tratamendu eta zainketarako oinarritzko jarraibideak ere jasotzea. Arau horien arabera, jantziei jarri ohi zaizkien ikurrak jaso ditugu jarraian, baina sinbolo bakoitzaren esanahia zure esku utzi dugu. Zeinu horiek mundu guztiko fabrikatzaileek erabiltzen dituzte, jantziaren garbiketa, lixiba, lixatze, garbiketa lehor eta lehorketari buruzko argibideak emateko.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Aitzol Goikoetxea eta Ainhoa Lujanbio, Aiko-maiko kamiseta-diseinatzaileak: "Jendeari kamisetan zerbait euskaraz egotea asko gustatzen zaio"

Bi gazte hauek **elastikoak** diseinatzen eta saltzen hasi berriak dira. Oso gustuko lana dute eta hasiera honetan sortu zaizkien gorabeherak azaltzeko eskatu diegu. Kamisetak eginak erosten dituzte eta beren diseinua **eransten** diete. Nahiz eta hasiera-hasiera batean eskuz egiten hasi, gerora serigrafiatu eta estanpatua kanpoan egitea erabaki zuten. Dendetako merkatuan gehiago saltzea eta kamisetak berak ere beren gustura egitea dute helburu.

HABE.- Aiko-maiko du izena zuen diseinuak. Zer dela eta izen hori?

Aitzol Goikoetxea.- *Hertzainak* taldeko abesti batean entzun nuen lehen aldiz, eta gustatu egin zitzaidan. Hiztegian begiratu nuen esanahia zein zen jakite aldera: zalantza edukitzea edo esan nahi du. Eta nola ni **zalantzatia** naizen, beti dudatan, mila buelta ematen gauzei, izen egokia iruditu zitzaidan.

H.- Zein izan da zuen orain arteko ibilbidea Aiko-maikon?

A. G.- Nik aspalditik neukan buruan horrelako zerbait. Serigrafia ikasi nuen eta betidanik gustatu izan zait kamisetak egitea. Ainhoak ere serigrafia ikasi zuen eta maiz esaten nion: "egunen batean hasi behar dugu!" Hasi, ni hasi nintzen. **Tarte** bat hartu nuen eta kamisetak eskuz egiten hasi nintzen. Baina, ikusi nuen **eromena** zela hura. Horregatik, serigrafian ikasitakoa gogora ekartzeko, *Artelekun* ikastaro bat egin nuen eta martxan jarri ginen.

Ainhoa Lujanbio.- Bai. Aitzolek askotan esan ondoren, azkenean, berarekin hasi nintzen **egitasmo** honetan.

H.- Nola banatu duzue lana?

A. L.- Biok denetatik egiten dugu. Baina, diseinu aldetik Aitzolek gehiago egiten du.

A. G.- la dena elkarrekin egiten dugu. Lehen dena guk egiten genuen: gure **baliabideak** mugatuak dira eta *Artelekura* joaten gara batzuetan... Gure asmoa da hasierako probak eta guk egitea eta gero kanpora bidaltzea kamisetak egitera.

A. L.- Hasita gaude kamisetak kanpoan egiten. Dena guk eramaten dugu, fotolitoak eta... Lana, bestela, ikaragarria baita. Egia da hasieran, honek inbertsioa eskatzen duela, baina...

H.- Nondik ekartzen dituzue kamisetak?

A. G.- Lehen, Ingalaterratik. Baina, orain Iruñetik. Ingalaterrakoak, kalitatezkoak dira baina, garesti xamar ateratzen zaigu handik ekartzea. Zuzenean salduz gero, **hainbestean**. Dendentan saldu nahi baditugu, ordea, prezioari gehiago erreparatu behar zaio. Konpetentzia handiagoa dago, multinazionalak hor daude eta.

A. L.- Iruñeko toki hau aurkitu genuen eta prezioak ondo eta aukera handia dutenez, gustura ari gara.

H.- Euskal Herrian zuek bezalako kamiseta-diseinatzaile asko dago, ezta?

A. G.- Bai. *Kukumuxukoak* **aitzindari** izan dira eta atzetik beste asko etorri dira.

H.- Eta horrek zer esan nahi du, Euskal Herrian diseinurako joera handia dagoela ala...?

A. G.- Edo jendeak kamiseta asko erosten dituela. Kalean ikusi besterik ez dago.

A. L.- Gu, oraingoz, ondo ari gara.

A. G.- Agian, kamisetan bertako zerbait egotea, euskaraz zerbait jartzea gustatzen zaigulako da.

A. L.- Bai. Jendeari euskarazko esaldiak eta gustatzen zaizkio.

H.- Merkatu honetan saltzea zail xamarra al da?

A. L.- Gure inguruan gabilta batik bat. Gutxi mugitu gara dendetara eta.

A. G.- Komertzial-lana ez zaigu asko gustatzen. Egitea bai, baina saltzarena...

A. L.- Hori da hurrengo pausua, hirugarren bat bilatzea.

H.- Eta zergatik kamisetak? Aurrerantzean, zer asmo duzue? Beste jantzirik egiteko asmorik ba al duzue?

A. G.- Seguruenik, errazena delako. Asmoa eduki badaukagu galtzak edo gonak egitekoa baina, zerbait estanpatzeko zailagoa da, beti ere. Soinekoetan ere bai, baina, hasteko, errazena, kamisetak dira.

A. L.- Berez, gainera, ez dago aukera handirik, gehienak kamisetak baitira katalogoetan daudenak.

A. G.- Gustatuko litzaiguke biharko egunean kamisetak guk nahi ditugun bezalakoak eskuratzea. Oraingoz dagoena hartzen dugu eta, hala ere, aukera handia eskaintzen dugu.

A. L.- Nolabait guk diseinatzea kamiseta bera eta zer estanpatu behar den ere bai. Badaude hori egiten duten tokiak, beraz, noizbait egingo dugu.

A. G.- Askotan gertatzen baita enkargatu eta ez gustatzea telamota eta...

H.- Hori galdetu behar nizuen, zeri begiratzen diozue erosteko garaian? Ze oihal-mota daude?

A. G.- Lodierari begiratzen diogu asko. Normalean, denak algodoizkoak dira. Baina, batzuek badute likra edo elastana. Serigrafiatzeko, guri tela itxi xamarra izatea gustatzen zaigu. Irekia baldin bada, dena **zartatu** egiten da.

H.- Jendeak nola erosten du? Modu konbultsiboan ala ondo pentsatuta? Nolako bezeria daukazu?

A. G.- Gure bezeroak lagunak eta laneko jendea da.

A. L.- Guk katalogoa erakusten diegu eta berehala hasten dira, "nik hau eta bestea..." Eta nik esaten diet: "Nik ekarriko dizkizuet eta ikusi". Normalean bi edo hiru hartzen dizkigute.

A. G.- Hori pertsonaren arabera doa. Badira pertsona batzuk oso erraz erosi eta esaten digutenak: "Ez ekarri gehiago, bestela denak hartuko dizkizut eta". Eta badira beste batzuk asko pentsatuta bat edo erosten dutenak.

H.- Emakume eta gizonezkoen artean ba al dago alderik honetan?

A. G.- Nik uste dut emakumezkoek aiseago erosten dituztela.

A. L.- Nik aldea gutxitzen ari dela esango nuke. Garai batean mutilek niki zabal bat jartzen zuten. Orain, ordea, itxura desberdinekoak erabiltzen dituzte: estuagoak edo pegatuagoak, esaterako.

H.- Enkargu bereziren bat jaso al duzue?

A. G.- Nik beti egin izan ditut auzoko jaietako kamisetak eta baita kartelak ere. Badut lagun bat *Euskal Herrian Euskaraz* taldekoa dena eta hark Hernaniko San Joanetarako kamisetak diseinatzeko eskatu zidan. Aurreko urtetako diseinutik aldatzeko gogoa zeukaten eta horixe egin dugu. Baina, beti egin izan ditut lagunek eskatuta enkarguzko kamisetak. Eskuz egindakoak, gainera. Diseinu horietatik etorri dira orain egiten ditugun kamiseta asko. Baina, serigrafiatuta egiten ditugu.

H.- Zein asmo duzue aurrerantzean?

A. L.- Hemen nahi adina lana dago. Oraingoz gustura gabiltza eta gauza txikiak irteten diren neurrian, egingo ditugu. Baina, **estutu** gabe.

A. G.- Asmoa urtero diseinuak berritzen joatea da. Ideia asko ditugu. Baina, gero horiek kamiseta batera eramatea konplikatu da.

H.- Aldizkariko irakurle batek kamiseta hauek erosi nahiko balitu, zer egin beharko luke?

A. G.- Gu orain zuzenean saltzen ari gara asko. Biltegi txiki bat dugu eta guri deituta nahikoa da. Bestela, Erreterian, Andoainen, Hernanin eta Arantzán dendetan saltzen ditugu. Aurrerantzean Donostia aldean saltzen hasteko asmoa daukagu. ■

Aiko-maiko elastikoak:
Erreterian, Urtxintxa
Hernanin, Kulunka
Andoainen, Li
Arantzako dendan

©687.88.31.32 (Ainhoa)
eta 669. 73.14.03 (Aitzol)

AITZINDARI.- Precursor/a, pionero/a.
Précurseur, pionnier/ère.

BALIABIDE.- Medio. Recours, moyen.

EGITASMO.- Proyecto. Projet, plan.

ELASTIKO.- Kamiseta. Camiseta. Chemisette.

ERANTSI.- Itsatsi. Pegar, añadir. Ajouter.

EROMENA.- Locura. Folie.

ESTUTU.- Ponerse nervioso/a. S'angoisser.

HAINBESTEAN (BIZI).- Vivir medianamente bien.
Vivre assez bien.

LODIERA.- Grosor. Grosseur.

TARTE.- Espacio de tiempo. Intervalle de temps.

ZALANTZATI.- Dudoso/a, indeciso/a, que duda, lleno/a de dudas, inseguro/a. Douteux/euse.

ZARTATU.- Agrietarse. Se briser.

Fashion victim bat al zara? Modaren menpe bizi al zara?

1 Saia zaitetz honako molde bakoitzaren erdarazko ordaina idazten:

Modaren menpe: .....

Modaren esanetara: .....

Modak katigatuta: .....

Modak itsututa: .....

Modak harrapatuta: .....

Zuzenketa-orria: 45. orrialdean

2 Erantzun galdera hauei:

Ba al dakizu datorren denboraldiko modaren ezaugarriak zein diren? Adibidez, gonaren luzera egokia zein izango da?

.....

Zein da sekula eramango ez zenukeen jantzia, jantzi-mota?

.....

Zein da zuretzat oso oinarritzakoa den jantzi-mota?

.....

Udazkena badator. Zer dago zure armairuan denboraldi honetarako?

.....

Zein da erosi duzun azken jantzia?

.....

Nola erosten duzu arropa? Zenbat denbora hartzen duzu erabakitzen?

.....

3 Irakurri iritzi hau:

"Moda izugarri gustatzen zait, denboraldi bakoitzean zer eramango den jakitea, diseinatzaileen lanak jarraitzea... Baina, batez ere, denda ibili eta arropa erostea. Bai. Fashion victim bat naiz."

Egokitu ezazu iritzi hau zeurera:

.....

.....

.....

4

Modaren esanetara bizi den norbait duzu alboan: esaiatu nola egin dezakeen ihes modaren hatzaparretatik, aholku egokiak emanez. Hona hemen, adibidez, guk idatzitako pare bat:

Modaren hatzaparretatik ihes egiteko

... idatz ezazu paper batean behar duzuna, dendara joan aurretik eta bertan jasotakoa bakarrik erosi

... diru-kopuru jakin bat hartu eta utzi kreditu-txartela etxean

...

Saile honetako gonbidatu guztiei, euskara ikasten aritu direnean bizi izandako hainbat konturi buruzko galderak egiten dizkiegu, denei berberak. Zuetako asko bezalaxe, euskaldun berriak izanik erantzun digutena interesgarria gertatuko zaizuelakoan.

Argazkia: Joana Mendiburu / Elhuyar

Mertxe de Renobales

Mertxe de Renobales Scheifler irakasle bilbotarrak Euskal Herriko Unibertsitatean, Gasteizko kanpusean lan egiten du. Era askotara ikasi du euskara Mertxek, baina hasi, Renoko Unibertsitatean (AEB) hasi zen euskara ikasten.

1. Zein da , zure ustez, euskara ikasteko modu hobea: bakarka ala taldean, ala biak batera?

Biak dira beharrezko: ariketak egin, irakurri, idazlanak, horiek bakarka egin beharrekoak dira. Hitz egin, bistan da, ezin da bakarrik egin.

2. Zer da irakasle batengan gehien estimatzen duzuna?

Irakasleak ikasle bakoitzari berea ateratzen jakitea, nahiz ikasle ona nahiz txarra izan. Eta asko estimatzen dudana ezaugarria pazientzia da. Goi-mailetan, berriz, hizkuntza menperatzen duten irakasleak behar dira.

3. Nolako zen zure ikaskide-taldea?

Barnetegian salbu, talde homogeneoak ziren. Barnetegian ez zen erraza izango hamabost egunerako talde homogeneoa lortzea. Baina, ni horrek desanimatu egin ninduen zertxobait.

4. Zein da gehien gustatzen zaizun ariketa-mota, zergatik?

Gai bat hartu eta hori lantzea. Baina, hori gustatu zitzaidan hizkuntza zerbait menperatzen hasi nintzenean, ez hasiera-hasieran.

5. Gustuko al zenituen ikasgelatik kanpoko ekintzak, euskaltegiko kanpo-ekintzak? Zein, zergatik?

Barnetegian ginela herri bateko festetara joan ginen, beste behin azokara... Eta ederto pasa nuen, baina euskaltegieta ez dut kanpoko ekintzarik izan.

6. Zerk edo nork lagundu dizu gehien euskara ikasten?

Jendearekin hitz egiteak, nik uste. Zeren nik gramatika ulertu ulertzen dut, baina erabiltzea, hori beste kontu bat da.

7. Zer ikasten da beste ikasleengandik?

Konturatzea zein akats egiten dituzten. Zuk ere berberak egingo dituzu agian, baina badaukazu konturatzeko ahalmena.

8. Laguntzen al dizute teknologia berriak, —telebista, bideoa, Internet...—euskara ikasten?

Nik ez dut Internet erabili euskara ikasteko, baina ETB bai, nire kabuz lantzeko. Edo irratia.

9. Gramatikazko arauak zer dira zuretzat, lagungarriak, aspergarriak? Gehiegi dira, agian?

Gramatika beharrezkoa da esaldiak nola antolatu jakiteko. Besterik da Euskaltzaindiko arauak. Ez dut uste lagungarria denik arau bat jarri eta hiru urtera aldatzea.

10. Zer da ikasten errazena gertatu zaizuna, zergatik?

la ezer ez. la 30 urterekin hasi nintzen euskara ikasten, eta asko kosta zait dakidana.

11. Nola konbentzitzen duzu zeure burua ikasten jarraitzeko?

Ez dut horren beharrik. Hizkuntzak gustatu egiten zaizkit, nahiz denborarik ez dudana ikasteko.

12. Zertarako ikasi nahi zenuen euskara?

Hemen bizi naizelako, eta hemengo hizkuntza delako, eta hain da besteengandik ezberdina, pena litzateke galtzea.

13. Une honetan non erabiltzen duzu euskara?

Ahal dudana toki guztietan. Une honetan euskarazko tesi bat ari naiz zuzentzen lankide batekin batera. Galderak idatzita eramaten ditut, dena dela. Baina hori niretzat akuilagarria da euskara lantzeko. Etxean ere hitz egiten dut, baina semeek ez dute nik irakasleei eskatzen nien pazientzia hori. ■

Alex Sardui,
Gatibu taldeko abeslaria:
"Desinhibiziorako bidea
eskaini nahi du Diskoinfernuk,
askatasuna dagoela
gogorarazi"

Argazkiak: Xabi Crespo

Alex Sardui, *Exkixu* taldeko abeslari ohia da *Gatibu* taldeko ahotsa. Berarekin batera, taldekide dira Haimar Arejita (gitarra elektrikoak, akustikoa eta kuartroa), Mikel Caballero (baxua eta samplerrak) eta Gaizka Salazar (bateria). Gitarra eta ahotsak oinarri dituen *Diskoinfernuz*, *Oihuka* diskoetxeak argitaratu duen taldearen bigarren lanaz, hitz egin dugu gernikarrarekin.

HABE.- *Diskoinfernu* izenburua jarri diozue zuen lanberriari eta irakurri dugunez, disko bat grabatzea infernua delako aukeratu duzue izen hau. Hala izan al da benetan? Hain zaila edo neketsua al da diskoaren grabazioa?

ALEX SARDUI.- Egia da horrelako gauzak esaten direla diskoa grabatzen ari zarenean. Baina, gainera zera gertatu zen: singlearen hitzak ere infernuari buruzkoak zirela eta, beraz, horrelakoa izan zela testuingurua. Egia da justu kontrakoa izan nahi duela diskoak: desinhibiziorako bidea eskaini nahi du *Diskoinfernuk* libertate edo askatasuna dagoela gogorarazi, biak konparatuz, infernua eta askatasuna bera.

H.- Azalean Luzifer moduan azaltzen zarete taldekideak eta gainera, infernua toki bero samarra da.

Ez al du beldurrik emango diskoak, entzuteko garaian?

A.S.- Ez dago horretarako arriskurik, ikusten baita apur bat katxondeoan dagoela egina, azala eta kanta guztiak. Umore apurtxo bategaz egin nahi izan dugu. Diskoa beti izango da infernua eta infernua beti beroa. Baina, uste dugu barre egiteko **parada** ematen duela. Bekatuen kontuarekin ibilteagaz pixka bat nekatuta gagoz.

H.- Grabaziorako kolaborazio ugari izan dituzue, zaila go bihurtu al du horrek diskoaren produkzioa?

A.S.- Ez, produkzioa ez. Ordu gehiago sartu behar izan dugu beste behar batzuk prestatzen, ezta? Adibidez, geratu egin behar abeslarietaz, abestia entzun, zati batzuk aukeratzeko eta ... Baina, eurek ere, etorri direnak, oso onak direnez, asko erraztu digute behar guztia. Produkzioak ez digu buruko minik sortu. Gainera, horrelako gauzak egitea diskoa aurrera joan ahala, kontu alaia izaten da.

H.- Kultur aniztasuna da gaur egungo gizartearen aldarrikapen bat. Badirudi zuek ere jaso nahi izan duzuela ezaugarri hori: ukitu etnikoa eman diozue pare bat abestiri eta *Egunon* abestian errumanieraz aritu da Cristian de Rerita. Ez al da *Gatibu* rock talde bat? Nola ulertzen da beste estiloak txertatu nahi izatea?

A.S.- Bai. Rock taldea izan bada *Gatibu*. Baina, gu beti zabal-duta gagoz edozein gauzatara. Musika mundu osokoa da eta rocka estilo bat da, eta musika mundu osoan dago. Arriskatu egin gara horrelako toke etniko bat edo aniztasunari bidea emanez, besteak beste Luis Caminoren perkusioaren bidez, apurtxo bat beste gauza batzuk ere landu izan nahi ditugulako, gozatuz.

H.- Zuek, bizkaitarrak izanik, zuen kanten hitzak zailak izango direla pentsatuko du batek baino gehiagok.

A.S.- Nire ustez, bizkaiera beti izan da euskalki nahiko ezezaguna. Baina, uste dugu hitzak ulertzeko ez direla batere **gaitzak**. Begira, aurreko batean, Nafarroatik, Elizondotik, hain zuzen, komentatu ziguten uste zutela bizkaiera izanda zailagoa izango zela, gaitzagoa ulertzen, baina ezetz ikusi zutela.

H.- Euskal Herrian diskoak erraz erretzen omen dira, sei hilabete igaro eta beste disko bat atera behar. Jendearen eskariak ala diskoetxeek markatzen dute erritmoa?

A.S.- Diskoetxeak ere produkzioa nahi du, hori hala da.

Baina, jendeak ere eskatzen du sei hilabetera ez, baina urte batera edo disko berria. Hori litzateke jendeak nahi duena, baina zaila da. Gertatzen dena da, talde bat eta bere disko bat gustatzen bazaizu, gura duzula jada beste bat. Hala ere, gutxi saldu eta gutxi jotzen den herrialdean, txikia den gurea bezalako herrialde batean, kontuz jokatu behar da.

H.- Konbentzitu jendea jatorrizko diskoa erosteko, Internetetik jaitsi ordez.

A.S.- Internetetik jaitsitako musikak galdu egiten du doinua eta bertan sartuta dagoena ez da ona, jatorrizko diskoak ez dituen hainbat **akats** dituela badakit. Horretaz gain, diskoaren presentazioak, libretoak, karatulak eta ez dauka konparaziorik, nahiz eta hori ere fotokopia daitekeen, noski.

H.- Eta zer aurkituko dute diskoa erosten dutenek barruan? Infernua?

A.S.- Infernuan bizi gara, berotuta gatoz, kaletik gatozen bakoitzean berotuta gatoz. Diskoa geure lana da, ez dauka misteriorik: aurkezpen txukuna eta edukia, berriz, ona.

Taldearen web orria: www.gatibu.net helbidean aurkituko duzu.

Luis Caminoren Musikisthan diskoa, kalean

Gogoratuko duzuenaz, urtarileko alean (HABE, 354. alea) elkarriketatu genuen Luis Camino musikaria, *Gatibu* taldearen disko honetan kolaboratzaile izan dena. Hil honen bukaeran izango duzue bere disko berria, *Musikisthan*, erosteko aukera.

AKATS.- Fallo. Défaut.

GAITZ.- Zail. Difícil. Difficile.

PARADA.- Aukera. Oportunidad. Occasion.

Diskoa ixten duen *Egun on* abestia aukeratu dugu, lantxo bat egin dezazuen.

Hutsune bakoitzerako hitz egokia aukeratu behar duzu.

EGUNON

Cristian Daniel de Rerita: ahotsa
Luis Camino: udu, darbuka, kongak
"Txortx": koruak

Egunon, fabelak
Egunon, ...
Egunon, sartaldekoeri

..... hasten da
Asia partien
Egunon, ...

Egunon, Afrika
Egunon, getoak
Egunon, hego .....

Iparrekoentzat
Hemendik agur bet
Egunon, zagozen lekuen

Kantu bat egin nahi dot
Mundu .....
Dagozen mugen gainetik
Benetako .....

Ah...! Batzen gaittun kantu bet
Ah...!..... kantue.

guztixentzako
egune
danontzako
kantu bet
txabolak
sortaldekoeri
partieri

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

* Kantaren hitzetan egunon elkarturik idatzita azaltzen bada ere (halaxe dago diskoaren libretoan), *Buenos días/Bonjour* euskaraz *egun on* idazten da.

Zergatik duzu gustuko *Gatibu* taldea?

Galdera hau egin diegu lagun batzuei, jakin nahi izan baitugu benetan adin ezberdina duen jendearen gustuko taldea den ala ez. Hona hemen jaso ditugun testigantzak:

Joanes, 11 urte

Gatiburen bi disko ezagutzen ditut. Biak nire izebak grabatu zizkidan. Nire lagun bidez ezagutu nituen eta haiei ere asko gustatzen zaie, batez ere, Manuri. Askok gustatzen zaizkit kantak, baina zati batzuk bakarrik dakizkit buruz. Oso gustura joango nintzateke *Gatiburen* kontzertu batera.

Maddalen, 14 urte

Niri kanten hitzak abestea gustatzen zait eta altu jarri eta entzun behar den musika dela uste dut. Baxu jarri gero, ez dauka grazia. Festetan lagun artean aritzen gara kantari. Diskoa ez dut erosi, kopia bat pasa zidan lagun batek. Ez ditut taldekideak banan-banan ezagutzen, ez dakizkit beraien izenak; taldea, orokorrean, gustatzen zait. Lagunekin gustura joango nintzateke taldearen kontzertu batera.

Alex, 24 urte

Iepa! *Gatibu* taldearen jarraitzailea naiz. *Gatibu* sortu baino lehen, *Exkixu* taldearen jarraitzaile amorratua nintzen. Neurri handi batean, bi taldeen estilo musikala nahiko antzekoa da eta horregatik hasi nintzen *Gatibu* taldearen musika entzuten. Azken disko honetan rocka eta beste folk musika-estilo arteko fusioa gustuko dut gehien; eta nola ez, Alex Sarduiaren ahots berezia.

Zure iritzia argitaratzea nahi al duzu?

Gatibu taldea zergatik gustatzen zaizun kontatu nahi al diguzu? Lan erraza duzu. Nahikoa da argitalpenak@habe.org helbidera mezu bat bidaltzea. Guk idatzi guztiak jaso eta hurrengo alean argitaratuko ditugu, ZURE TXOKOA sailean. Gainera, idatzi duzuenon artean sariak banatuko ditugu. Anima zaitetz eta idatzi! ■

🌐 Euskal herriko itsas hondokoak era askotakoak eta oso koloretsuak dira.

Euskal itsas hondooan igerian ikasten

Testua (erredakzioan itzulia) eta argazkiak: Alex Iturrate

Agerikoa denez, abenturazko kirolak ugaritu egin dira azken urteotan. Bizi-mailak gora egin du, aisialdi-motak, **argitalpenak**, bideoak... ugaritu egin dira eta ondorioz ametsetan jartzen gaituzte: egunen batean **paraxuta** baliatuko dugula sinestarazten digute, edo **ur lasterrak** dituzten ibai haserretuak kayaketan jaitsi, edo Tropikoko itsasoetako **urpe** beroetan **murgilduko** garela pentsarazi. Eta halaxe da, halaxe dabil geroz eta jende gehiago. Baina, ez bakarrik urrutiko tokietan, hemen bertan ere bai, abentura horiek gurera moldatu ostean.

ARGITALPEN.- Publicación. Publication.

MURGILDU.- Zambullirse, bucear. Submerger.

PARAXUT.- Paracaídas. Parachute.

UR LASTER.- Aguas bravas, rápidos. Rapides.

URPE.- Bajo el agua, fondo marino.

Les profondeurs de la mer, en dessous de l'eau.

✿ Olagarroa, urpekariarentzakō ohiko espeziea.

Euskal Herrian aukera ugari dago ur-azpian igerian egiteko, aspalditik. Aspalditik bai, baina azken boladan egoera **nabarmen** hobetu da, eta batzuk ez gara horrekin harritu, izan ere Europan oso kirol ezaguna baita, zaletu mordoa dituen. Euskal Herrian ari gara pixkanaka horien kopurura hurbiltzen.

Askok ez uste arren, itsaso-azpiari dagokionez, Mediterraneoaren pare dago Bizkaiko Golkoa. Benetan. Oso emankorra da, bizi garen planetako itsas animalia ezberdin gehientsuen duen parajea dugu etxean: moluskuak, krustazeoak, **ekinodermatuak** eta ugaztunak ere bai: baleak eta izurdeak.

Hemengo urak epelak dira, eta azpian ibiltzeko neguan **dezente** hoztu arren, oso ondo ikusten da urpean **urte-sasoi** horretan ere. Bestela, urte osoan egin daitekeen kirola da. Hori horrela dela berehala ikusiko du Urpeko Bataioa ira-

✿ Bataioan, partehartzailea eta monitoreak elkarrekin daude uneoro.

kasle **adituekin** egiten duenak. Bataio honetan "bataiatzen" dena hiruzpalau metro murgiltzen da itsasoan, irakasle aditu batekin batera. Aukeratzen den lekua hara iristen erraza delako aukeratzan da, eta argiagatik edo edertasuna-

gatik merezi duen tokia delako. Murgiltzea segurtasuna **bermatuz** egiten da. Horrela aritzeak badu bere alde ona, inoiz **aritu gabeak** ere murgil daitezkeela, alegia. Beraz, askorentzako moduko ekintza da.

Izen-emateak, eta argibide gehiago, hemen:

• Scuba Du	Hondarribia	☎ 943642353
• Alitan Sub	Zarautz	☎ 943132647
• Tarpoon	Getxo	☎ 944912577
• Buceo Euskadi	Mutriku	☎ 943195088
• Arrecife	Getxo	☎ 944603155
• Txof!	Bermeo	☎ 944277759
• Buceo Donosti	Donostia	☎ 607419426
• Nervion Sub	Bilbo	☎ 944230108
• Tek & Sport Dive SL	Trapagako harana	☎ 606766108 / 618420316
• Ursub	Gernika	☎ 946251994 / 656727006

**Beharreneko ekipamendua
"ur-bataiorako"**

Ekipamendu hau ez du ikasleak erosi behar, "bataio-egunean" han dauka eskura. Hauxe da:

Uretako betaurrekoak. Sudurra ere estaliko dutenak.

Aire-botila. **Altzairuzkoa** da, eta astuna oso, baina egundaino ez da airea garraiatzeko beste biderik asmatu.

Erregulatzaila. Botila barruan presio handiegia du aireak eta **bere horretan** ezin da arnastu, baina erregulatzailari esker, bai.

Txaleko hidrostatikoa: une oro ego-kiro flotatzen utziko diguna. Beraz, ezinbestekoa gure segurtasun eta erosotasunerako.

Hortaz, itsaso-azpia ez baduzue oraindik ezagutzen, animatu, zatozte bataiatzera. Mundu ikusgarria **izango duzue bizigai**. Normalean hasiberriek jarraitu egin nahi izaten dute, ur-azpian igeri egiten ikasi nahi izaten dute ikastaroren batean. Zaudete ziur, ez zarete **damutuko**. ■

Itsas zaldi hau bezain politak diren espezieak ikusi ahal izango dituzu.

ADITU.- *Experto/a*. Expert/e.

ALTZAIURU.- *Acero*. Acier.

ARITU GABE.- *Profano/a, debutante*. Profane, débutant.

BEHARRENEKO.- *Lo mínimo necesario*. Le minimum nécessaire.

BERE HORRETAN.- *Tal cual*. Tel quel.

BERMATU.- *Garantizar*. Garantir.

DAMUTU.- *Arrepentirse*. Regretter.

DEZENTE.- *Asko*. Mucho. Beaucoup.

EKINODERMATU.- *Equinodermo*. Échinoderme.

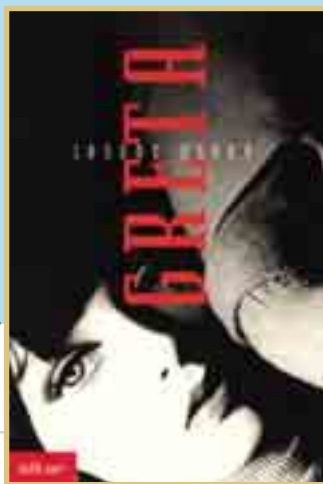
IZANGO DUZU BIZIGAI.- *Lo vivirás*. Tu le vivras.

NABARMEN.- *Notoriamente*. Nettement.

URTE-SASOI.- *Estación del año*. Saison.

Greta, maniki bat baino gehiago

Jasone Osoro, idazle elgoibartarraren lehenengo eleberria da *Greta*. Aurretik idatziak ditu *Tentazioak* ipuin-bilduma, *Korapiloak*, ipuin eta poemez osatua, *Isadora* biografia eta gazteentzako *Jara* kontakizuna.

Modaren morrontzapean bizi direnak hizpide ditugun ale honetan, liburu honetako pasarte bat ostu dugu, zuen gozamenerako.

1

Ana eta Greta, Greta eta Ana

Lan honetan Oskar da protagonista nagusia, Greta izeneko maniki batekin bizi den gaztea. Izan ere, Greta baita bere iraganarekin duen lotura bakarra. Anak, Oskarren andregaiak, ez du oso begi onez ikusten Oskarrek Gretarekiko duen jarrera. Horren adierazgarri, hona hemen aukeratu dugun pasarte, bikotearen arteko elkarriketa-zatia:

— (...) Zer da bilatzen duzuna? Imajina ezazu eskultorea zarela eta zure neurrira egin nazakezula. Nolakoa izango nintzateke?

Ez nekien zer egin. Zer esan. Ez nintzen mugitzeko gai. Hantxe geratu nintzen, lurrean makurtuta. Ana altxatu eta bere armairura **hurreratu** zen. Ireki eta barruan zegoen guztia ateratzen hasi zen: oinetakoak, soinekoak, gonak, alkandorak... Oheak behearpenetan dagoen saltokia zirudien. Kaosa.

— Zein gustatzen zaizu? Zein aukeratuko zenuke Gretarentzat? Gauza asko dago hemen. Zatoz eta aukeratu bat! Zein jantziko dut?

Ero baten modura jarri zen. Arropak banan-banan hartu eta **jaurti** egiten zituen, batzuk lurrera, beste batzuk nire gainera.

— Gustatzen al zaizu soineko gorri hau? Eta beste hau? Ez al zaizu iruditzen oso kolore dotorea beltza? Zer diozu, Oskar?

Nigana hurreratu eta eskuetan zeukan soineko beltza eman zidan. Gero, bata lotzen zuen lokarria askatu eta, kendu gabe, bere gorputza agerian utzi zuen. **Biluzik** zegoen.

– Jantzi! Greta izan nahi dut! Neu ere izango naiz zure manikia! Jantzi iezadazu soineko hori! Zure eskuak sentitu nahi ditut nire azalaren gainean. Zuk janzte nahi dut, zuk biluztea, zuk garbitzea, zuk... Jainko maitea! Zenbat denbora da ez dugula dantzarik egiten!

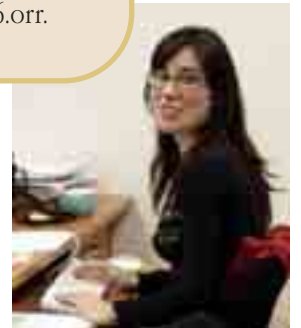
Eskutik hartu eta, tira eginaz, tokadorera eraman ninduen. Ezpainetako bat hartu zuen.

– Margotu itzazu nire ezpainak! Gustatzen al zaizu kolore hau?

Ez nuen **astirik** izan ezertarako. Konturatu orduko, Anak karmina nire eskuan jarri zuen eta, bere eskuekin lagunduz, ezpainak margotu zituen. Edo margotu nizekion. Ez dakit. Anaren aurpegiak pailazo batena zirudien. Ezpaineak mamarratxoa ziruditen, masailak alderik alde zeharkatzen zizkion marra gorri bat. Orduan, lurrera erori eta negarrez hasi zen.

Greta

Jasone Osoro, Elkar, 2003, 45-46.orr.

2 Sinonimoak eman

Testuko hitz batzuk beltzez nabarmendu ditugu. Idatz ezazu sinonimo bana. Kontuan izan ezin duela testuan jatorrizkoak duen esanahia aldatu.

HURRERATU	.....
ERO	.....
JAURTI	.....
BILUZIK	.....
ASTIRIK	.....

3 Esaldiak berridatzi

Berridatz itzazu esaldiok segidan aurkituko duzun egitura erabiliz:

1.- Oheak beherapenetan dagoen saltokia zirudien.

..... ematen zuen.

2.- Zenbat denbora da ez dugula dantzarik egiten!

Aspaldian .....!

3.- Konturatu orduko, Anak karmina nire eskuan jarri zuen eta, bere eskuekin lagunduz, ezpainak margotu zituen.

..... bezain .....

4.- Anaren aurpegiak pailazo batena zirudien.

..... itxura zuen.

5.- Ezpaineak mamarratxoa ziruditen, masailak alderik alde zeharkatzen zizkion marra gorri bat.

..... antza zuten, ...

.....

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Gizakiek itsaso sakonean aurkitu duten aberastasunetako bat petrolioa da.

Bertan petrolio-plataformak eraiki dituzte hidrokarburoak xurgatzeko, eta tramankulu erraldoi hauetako kutsadurak ahulago egin du ingurugiroa.

Eta guztia zaborrez beteta uzten dutenean, edo petrolioa agortzen zaienean, beste norabait alde egiten dute.

Gizakiek orain mende asko
ezagutu zuten olatuen
indarra, eta ordutik ari
dira nabigatzen

Garraiobide berriak asmatzen
ari dira etengabe, geroz eta
azkarragoak...

Baina ekologikoena hauxe
da, ez dago dudarik.

Itsasbeherak aukera ona
eskaintzen du hondartza
garbitzeko: potoak,
plastiko-puskak, botilak...
Oso garrantzitsua da
hondartzak babestea.

Eguraldi eguzkitsuarekin
giza populazioa
hondartzara hurbiltzen
da, eta "paisaia edertu"
egiten da, kar, kar...

Baina itsasoan ibiltzeak duen
onena hauxe da, lagun
berriak ezagutzeko aukera.
Izan ere, ura bizitza da,
guztion artean banatu eta
gozatu beharreko altxorra.

Hiztegi aberatsa eskaintzen dute irakurri berri dituzun orrialdeek. Ikus dezagun horietako zenbat hitz ezagutzen dituzun.

1.- Itzulpena idatzi

Lehenik eta behin, ikus dezagun hauetako zenbat hitz gogoratzen dituzun. Idatz ezazu, bakoitzaren ondoan, bere esanahia gaztelaniaz edota frantsesez:

Itsaso sakona	Zaborra .....
Aberastasuna	Agortu .....
Eraiki	Gizakia .....
Xurgatu	Mendea .....
Tramankulua	Babestu .....
Erraldoia	Eguzkitsua .....
Kutsadura	Banatu .....
Ahula	Gozatu .....
Ingurugiroa	Altxorra .....

2.- Eta besteak?

Denak idazteko gauza izan bazara, zorionak! Hala izan ez bada ere, ez larritu eta testua berriro irakurri-ta, saia zaitez hutsuneak osatzen.

Hala ere, zenbait hutsik utzi behar izan badituzu, hona hemen guztien itzulpenak. Irakurri eta ea orain osatzeko gauza zaren. Kontuan izan guk, propio, beste orden batean zerrendatu ditugula.

Absorber	Mer profonde	Instrument	Trasto	Ensoleillé/e
Mar profundo	Énorme	Milieu ambiant	Ser humano	Medio ambiente
Construir	Construire	Siècle	Contamination	Trésor
Gigante	Épuiser	Débile	Absorber	Marea baja
Débil	Déchet	Contaminación	Siglo	Répartir
Basura	Agotar	Etre humain	Marée basse	Profiter
Protéger	Tesoro	Repartir	Soleado/a	Gozar
	Protéger	disfrutar		

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

3.- Ikasgaia

Zein da, zure ustez, Andresek irakatsi nahi diguna?

- a.- Petrolioari esker aberatsagoak garena.
- b.- Aspaldiko nabigatzaileak direla gizakiak.
- c.- Hondartzetako jendeak edertu egiten duela paisaia.
- d.- Ura altxor handia dela, bizitza.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

Testua eta argazkiak: Juanjo Dorronsoro

Donejakue bidean: Zangoza

Nafarroako ekialdean kokaturik, Zangozak Aragoirekin egiten du muga alde batetik eta Xabierrekin bestetik. Jakatik datorren Donejakue bideak Zangoza zeharkatzen du eta Garesen elkartzen da Orreagatik datorrenarekin. Jakako bidetik datozen erromesentzat nahitaezko geldialdea izan da beti Zangoza. XI. mendean, Nafarroako erregeak Jakako Forua eskaini zien herritarrei eta kaleak seguruagoak bihurtzeko harresiz inguratu zuen alderdi berria.

Erdi Aroaren bukaeran lortu zuen Zangozak bere garapenik handiena. Zangoza zaharrean, Rocaforte mendiaren inguruan, Burdin Aroko eta erromatarren garaiko zenbait arrasto aurkitu izan da. XI. mendera arte Zangozako biztanleak mendi honen babesean bizi izan ziren eta handik egin zieten aurre musulmanen erasoei. Nafarroak eta Aragoik elkarren artean izandako liskarretan Zangozak Nafarroako erregearen alde borrokatu zuen eta horregatik idatzi zen armarran: *Inoiz huts egin ez zuena*. XIII. mendean merinaldeko buru bihurtu zen. Behin baino gehiagotan bildu ziren Zangozan Nafarroako Gorte nagusiak.

Donejakuerako erromesei esker suspertu zen herritarren ekonomia. Frantzia erditik, Toulousetik barrena, Santiago de Compostelara zihoazen ibiltariak Esa eta Leireko monasterioaren inguruan desbi-deratzen ziren Zangozara.

Santxo III. erregeak batu zituen Nafarroatik pasatzen ziren Santiagorako bide ezberdinak eta zubi, tenplu eta ospitale ugari eraiki zituen erromesentzat. Bost eliza, zazpi komentu eta 30

ospitale omen ziren Zangozan. Horregatik dio esaerak: *kale bakoitzean monumentu bat*.

Bianako printzeak bere jauregi-gaztelua, gotiko estilokoa, altxa zuen Aragoi ibaiaren ondoan. Harlanduz egina dago eta errege jauregia deitzen diote. Gaur egun, Udaletxea eraikuntza beraren osagarria da. Kale berean, Añuestarren jauregi gotikoa, Errenazimendu garaiko Paris-Iñigez Abarkatarrena eta Ongay edo Vallesantoro jauregiak aurki ditzakegu. Eraikin honek portada barrokoa du eta teilatu ertzak egurrezko abereen irudiek inapaindua.

Erromaniko estiloa XI. mendean hasi zen garatzen eta bere ezaugarriak nagusienak harrizko kanoi-ganga eta zutabe eta murrusendoak dira. Erromaniko estiloa herri txikietako elizetan gauzatu zen nagusiki eta gotikoa, berriz, hirietan. Erdi Aroan garapen handia izan zuten herrietan bi estiloak nahastuta azaltzen zaizkigu, adibidez, Leire, Iruñea eta Zangozako elizetan.

Erromesak Zangozako kale nagusitik igarotzen ziren eta han egin ziren eliza gehienak. Santiagoren eliza dugu izen bereko kalean. Eraikuntza gotikoa da baina portada erromanikoa du. Elizak gotorleku itxura dauka. Ataurrean Santiago apostoluaren irudi polikromatua dago eta, eliza aurrean, erromesen ospitalea. Handik gertu Zangozako harresi zaharren arrastoak eta XIV. mendeko San Salbador eliza gotikoa. Kale nagusian San Frantziskoren komentua aurkituko dugu. Asisko aitzindaria, XIII. mendean, bertatik erromes pasa omen zen eta jarraitzaileek, bere omenez, komentua eraiki zuten. Klaustro bikaina du eta beronen erdian Jorge Oteizaren eskultura bat dago.

Zangozako altxorrik preziatuena XII. mendeko Santa Maria la Real eliza da. Herriko sarreran dago, zubia- ren ondoan. Erreal izena jarri zitzaion Alfonsok I.a erregearen kaperak izan zelako. Monumentu nazionala da eta erromanikoaren

• Zangoza: Santiago Eliza gotikoa

artelanik ederrenetako bat adituen uste-tan.

Dorre oktagonala eta leiho gotikoak ditu. Elizaren barnean Rocamadour santutegiko (Dordogne) Ama Birjinaren imajina dago. Horrek erromesak nondik zetozen adierazten digu.

Elizaren zatirik landuena hegoaldeko portada erromanikoa da. Arku apuntuak ataurrean. Zapatarien, musikarien, nekazarien, txotxongiloen, errementarien eta lanbide ezberdinen irudiak arki-boltatan. Tinpanoaren erdian azken jui-zioa: Pantokratorraren irudia aingeruz inguratuta, gaiztoak eta zintzoak epaitzen. Lau ebanjelariak ditu Kristok inguruan. Portadaren goiko zerrendan hamabi apostoluak eta Ama Birjina. Jesusen eta santuen bizitzako gertakariak ere ez dira falta. Landare-irudiak eta forma xakelatuak hormetan Torres del Rio eta Jakako elizetan bezala. Arranoa, zezena, lehoi hegalduna eta Apokalipsiko beste zenbait irudi ere aurkezten dira ataurrean. Zutabe tankerako estatuek Autun eta Vecelay-koen antz handia dute, batez ere Maria Magdalenarenak, Ama Birjinarenak eta Santiagoren amarenak. Jakako harginen eragina nabarmena da bere apaingarrietan. Badirudi Zangozan aritu zen maisu bera jardun zela lanean Sos del Rey Catolico-ko San Esteban elizan eta San Juan de la Peña-ko monasterioan.

Zangozatik gertu badira bisitatzea merezi duten beste bi leku eder: Leireko monasterioa eta Sos del Rey Catolico herria. Baina hauek beste baterako utzi-ko ditugu. ■

• Zangoza: Paris-Iñigez Abarcaren Jauregia

ARGITALPEN BERRIAK

IVAPeko estilo-liburua
HAEE, 2005

Euskaraz idazteko garaian, asko dira sortzen zaizkigun zalantzak. HAEEK, hainbat molde irristakorri irtenbidea eman nahian, proposamen interesgarriez osatutako liburua argitaratu berri du. Bertan jorratzen diren gairik nagusienak hauek dira: idazketa-prozesua bera zertan den, gramatika (ortografia, izen sintagma, aditz-sintagma, sintaxia, zenbakien idazkera eta aurrizki eta atzizkiez zenbait kontu), estiloa, testuen diseinua, testuaren zuzenketa, IVAP-eko idazkiak (ereduez hornituak) eta osagarriak. Kontsultarako liburu baliagarria.

Lauaxeta
(1905-2005) mendeurrena
Antton Valverde
ELKAR, 2005

Aurten dira 100 urte Estepan Urkiaga, "Lauaxeta" poeta handia hil zela eta bere omezez argitaratu den diskoa duzue hau. Antton Valverderen ahotsean entzungo dituzue bizkaitararren olerkiak.

Xabaltx
SMS GALDUAK
Gaztelupeko Hotsak, 2005

Pantxoa Bergara, *Xabaltx*, lapurtarraren laugarren diskoa dugu hau, pop elektronikora hurbiltzen den lana eta Afrika, India, Islandia eta hainbat herrialdetako soinuak nahasten dituen. Aukeratu dugun abestian ikusiko duzue, Iparraldeko euskararen aurkituko ditugu hitzak.

Hainbat hitz atera egin ditugu kantatik. Jar itzazu bere tokian.

SESAME

(Xabaltx/Xabaltx, Garmendia)

Pizti goxo baten .....1..... jantzi zara
Zure .....2..... bahitu nauzu...

Untzi hondatu baten idurian
Laguntza deiak espazioan ixurtzen ditut.
Behardun intergalaktiko baten idurian,
Sentimenduen merkatuan .....3.....

.....4..... nago
Eskatzen "Sesame, Sesame ideki zaitez!!!!..."
Berrogei .....5.....,
.....6..... gozoa zatitzeko

"Ali Baba" bat bezala
.....7..... gainez banoa,
Errege Mago ibiltaria,
.....8..... baten bila...

Eskorpio baten laguna,
Hondar ekaitzan galdua,
Zilo beltzean irentsia,
Leize .....9..... noa...

Gau huntan zurekin .....10.....
Gau huntan, zurekin gelditzeko
Norekin? Zurekin!
Zoinekin? Zurekin!

Norekin, zoinekin, elgarrekin
Norekin, zoinekin, elgarrekin gelditzeko

Ametsetan...

gozatzeko
 lapurrekin
 izar
 larruaz
 basamortuan
 altxor
 atzaparretan
 gamelu
 sakonerat
 galdua

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

PUBLIZITATEAREN

ARRASTOTIK

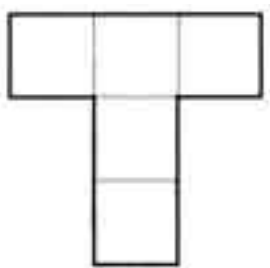

Ondorengo irudia produktu baten iragarkitik hartu dugu. Jakingo al zenuke asmatzen zer den saldu nahi dena?

BOST BEZEROAK

Dendari batzuek ez dakite zer egin saltzeko. Tabernari bati haxe otu zaio. Biluzik joaten direnek edandakoaren erdia bakarrik ordainduko dute. Horretarako, edan eta gero gaintu beharreko froga erakusten die tabernariak. Haxe. "Nire tabernak bost zati dauzka, hor duzue marrazkia. Baina nola zatikatuko zenukete espazio hori bera lau zati berdinetan? Badakizue, asmatuz gero, erdia besterik ez duzue pagatu beharrik izango".

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

HIRU KAXAK

Raquel, Endika eta Joana erietxera joan dira Alberto bisitatzera. Zerbait erosi nahi diote erietxeko dendan. Erietxeko dendak 10 urte bete ditu, eta opariak ematen ari dira bezeroei, baina jolas baten bidez. Bezeroek asmakizun bat argitu behar dute. Haxe da asmakizuna.

Hiru kaxa dituzue. Batean diru-zorroak daude, bestean eraztunak eta hirugarrenean gerrikoak. Baina kaxetan etiketak jartzen aritu dena nahastu egin da, eta hiru kaxetako etiketak gaizki jarrita daude. Kaxa bakarra irekita gauza izan behar duzue hiru etiketak ondo jartzeko.

Korapiloa askatuz gero, opari bat duzue, edo diru-zorroa, edo belarritakoak, edo gerrikoa.

Zuzenketa-orria, 46. orrialdean

ARGAZKI-KLIK

Donostiako Nazioarteko Zinemaldia gure artean dugu beste behin, eta denek dakite gure herri honetan euskara badela. Ea aurtan ez dugun ikusten iaz ikusi genuen narraskeria hau euskaraz: "Zinemaldiko emanaldietan eserlekuak gabeak dira". Argi dago gaizki dagoela. Zuk nola jarriko zenuke ondo?

(Zuzenketa-orria, 46. orrialdean)

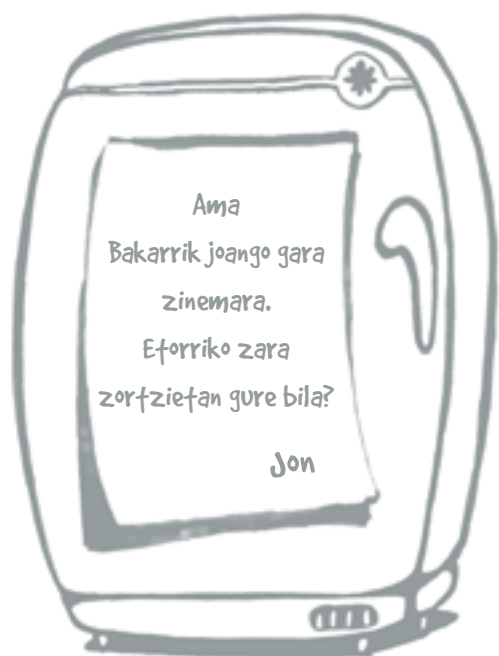
Ikaslearen koaderno

Ritxi Lizartza

HASI HIZKETAN sailari bukaera eman genion aurrekoa alean eta bere ordeztu, hemendik aurrera Ritxi Lizartza kolaboratzailearen lanak izango ditugu. Hona hemen lehenengo proposamena:

BAKARRIK

Amak harri eta zur irakurri du semeak mahai gainean utzi dion oharra. Ez da, ez, edonolako abisua: seme-alabak, 9 eta 7 urtekoak, bakarrik joango dira zinemara, hiriaren beste muturrean. Non ote dago Irene ume-zaintzailea? Ertzainei abisatu beharko die, ero moduan bila hasi...

Zer gertatuko ote da ama hala kezkatzeko? Saiatu ulertzen zein den amaren kezka arrazoia eta hemen idatzi:

Baina, halako batean, lasaitu egin da. Eguerdian hizketan aritu dira laurak. Ireneren urtemuga denez gero, ume-zaintzaileak Txikipark-era eta zinemara gonbidatu nahi ditu umeak. Orduantxe hasi da ama Jonen oharra ulertzen: kontua ez da bakarrik joango direla zinemara, Irene gabe; plan-aldaketaren bat dela eta, Txikipark-era ez eta zinemara bakarrik joango direla adierazi nahi izan dio.

Beraz, ez da gauza bera:

- **bakarrik zinemara joango gara***
- **zinemara bakarrik joango gara**

Gainera, lehenengoak adierazi nahi badu ume-zaintzailerik gabe joango direla, galdegaia dela eta, ordenaren aldetik aldaketa bat egin beharko da: **bakarrik joango gara zinemara.**

azalpena

Beraz, **bakarrrik** edo **soilik** lagun duten osagaiaren itzala izango dira, ondoren ager-tuko dira beti:

- **Umeak pastela beretzat bakarrik nahi du:** puskarik ez dio inori emango
- **Umeak pastela bakarrik nahi du beretzat:** pastela ez den ezer ez du jango
- ***Umeak bakarrik pastela nahi du beretzat:** ez da zuzena.
- ***Umeak bakarrik beretzat nahi du pastela:** ez da zuzena.
- **Ordu laurden bakarrik itxarongo zaitut:** ezta minutu bat gehiago ere.
- **Bakarrrik itxarongo zaitut ordu laurden:** bakar-bakarrrik egongo naiz, ordu laurden, zure zain.

Ezezkoetan ere berdin, edo

- **Ez Miren bakarrik, Jone ere joan da.**
- **Miren bakarrik ez, Jone ere joan da.**

1.- Zer esan nahi du?

- Neskatoak bakarrik jaten ditu dilistak.
- Behin bakarrik egon nintzen oporretan.
- Kazetaritza bakarrik ikasi zuelako zegoen harro gizajoa.
- Bakarrik egon nahi dut oporretan.
- Ez zara zu bakarrik triste dagoena.
- Pareta hau bakarrik margotu zuten zuriz.
- Bakarrik lo ez, lagunekin bai!
- Lo bakarrik ez, lagunekin egon ere bai.

2.- Azalpena irakurri eta esaldi batean eman

- Ume batek makarroiak besterik ez du jaten: a ze ume gaizki hezia den!
- Gitarra taldean jotzea gorroto du Jon Anderrek.
- Karrera amaitzeko fisika gainditzea falta zitzaion nire nebari.
- Altxorretik dirua hartu zuen inguruan inor ez zegoela, bitxiak bertan utzita.
- Ez didazu gauza onik ematen, kezkak eta kezkak, horixe da ematen didazun guztia.
- Gero eta espezializazio handiagoa da gurea, ez dugu balio edozein lan egiteko.

3.- Zuzendu eta adierazi zuzenketaren zergatia, gaizki dagoela iruditzen bazaizu

- Bakarrik gurasoek hitz egin zuten bilera.
- Bakarrik gol bat egin didate.
- Bizitza gogorra da, soilik bizirik egoteagatik latz bizi gara, eta gainera, gure bizimodua trakestera etorri zara.
- Soil-soilik egiten ditu ariketak.
- Ez bakarrik amari esan zer gertatzen zaizun, mesedez.
- 23 urte zituenean soilik ezkondu zen Junerekin.

3. Hizkuntza Eskakizuna

Idatzizko proba: Ebaluazio-irizpideak

Zuetako asko ADMINISTRAZIOKO HIZKUNTZA ESKAKIZUNAK egiaztatze-ko ahaleginetan zabiltzate. Hori dela eta, HAEEn aztertzaileek 3. Hizkuntza Eskakizunean idazmeneko probetan zeri erreparatzen dioten erakutsi nahi dizuegu.

Idazmena ebaluatzeko, bost atal hartuko dituzte kontuan aztertzaileek: KOHERENTZIA, KOHESIOA, EGOKITASUNA, ZUZENTASUNA eta ABERASTASUNA. Hona hemen atal bakoitzean zer neurtzen den, edota kontuan hartzen, azaltzen duen eskema:

KOHERENTZIA	1. Testuaren ulergarritasuna 2. Ideiak/informazioa (ideien bereizketa, lotura logikoa, progresioa...) 3. Testuaren antolaketa/egitura
KOHESIOA	1. Esaldiak nolakoak diren (esaldia/paragrafoa/testua) 2. Kohesio-elementuak 3. Puntuazio-zeinuak
EGOKITASUNA	1. Komunikazio-elementuak 2. Erregistroa
ZUZENTASUNA	1. Ortografia/idaztarauak 2. Arau morfosintaktikoak
ABERASTASUNA	1. Lexikoa 2. Hizkuntza baliabideak

Ondoren, idazmenean azterketariak erakutsi beharko lukeen gaitasunaren deskribapena egiten da. Deskribapen hau atalez atal banatuta dago.

KOHERENTZIA

Testuko ideiak argiak eta zehatzak dira. Ongi bereizten dira ideia nagusiak eta bigarren mailakoak.

Testua, edukiari dagokionez, paragrafotan antolatua dago eta egitura egokia du: sarrera, garapena eta ondorioa. Horrela, bada, informazioa, ordena logikoari jarraituz, modu progresiboan agertzen da.

KOHESIOA

Esaldiak eta paragrafoak ongi eta egoki lotuta daude. Horretarako, testuari batasuna emango dioten kohesio-elementu ugari erabiltzen ditu ikasle edo azterketariak, zuzen. Puntuazioa erabat egokia da, zuzena -aposizioak koma artean joango dira, lokailuek bakoitzari berari dagokion puntuazio-zeinua eramango dute...-. Ondorioz, testuaren irakurketa garbia da.

EGOKITASUNA

Gaiari bete-betean helduko dio ikasleak. Hau da, ematen zaizkion komunikazio-egoerak edota diskurtso-elementuak -igorlea, hartzailea, helburua, egoera...- erabat errespetatuko ditu eta haiei dagokien erregistroa zaindu eta testu osoan zehar gordeko du.

Demagun hurrengo eskatzen dela: zaborrei buruz herriko aldzkarian argitaratzeko moduko artikulu bat idaztea. Azaldutakoaren arabera, ez litzateke egokia izango arazo zehatz hori arlo orokor batera pasatzea eta, esaterako, kasu honetan, ekologiari buruzko kontzeptu bereziz jositako esposizio orokor bat egitea. Zeren, testuak betiere kontuan hartu behar baititu nori, zer eta zertarako idazten den.

ZUZENTASUNA

Ortografia-arauak zuzen erabiliko ditu maila honetako ikasleak. Baliteke akatsen bat egitea. Banaka batzuk onartuko dira eta beti ere erabilera handiko hitzetan ez den heinean. Idaztarauei dagokienez, ordea, ondo alfabetatua dagoela erakutsiko du. Maila honetan ez dira onartuko ahozko formen kontrakzioak eta abar.

OHARRA: Maila honetan azterketetan maiz aurki ohi diren zenbait akats ikusteko, datorren hileko IKUSIZ IKASI atalera jo beharko duzu.

Oro har, gramatikaren ezagupen erabatekoa eta kontzientea erakutsi behar du ikasleak. Arau morfosintaktikoak zuzen erabiliko ditu eta akatsak, agertzekotan, bakanak izango dira, alegia, konplexutasunak eragindakoak eta despistetzat jo daitezkeenak. Inolaz ere ez dira izango sistematikoak.

OHARRA: Orientabide gisa, azterketariak maiz egiten dituzten akats banaka horien zenbait adibide, akatsok zein motatakoak diren konturatzen lagunduko digutenak, datorren hileko IKUSIZ IKASI atalean ikusiko ditugu.

ABERASTASUNA

Hiztegi zabala, aberatsa erabiliko du ikasleak edo azterketariak. Hiztegi orokorra -dibulga-zioko gaiei dagokiena; kasurako, eguneroko prentsa- ondo menderatuko du eta zehatza izango da: maila honetako hitzen arlo semantikoak eta kategoria gramatikalak ongi bereiz-ten jakin behar du. Bereziak ez diren egoeretan jarduteko adinako hiztegia eduki behar du, hots, hiztegi espezializatua erabiltzerakoan hutsuneak ager ditzake. Erdararen eragin nabar-menik ez du izango.

OHARRA: Hizkuntzaren berezkotasuna dela eta, azterketariak maila honetan egin ditzake-en hutsuneen nondik norakoak datorren hileko IKUSIZ IKASI atalean ikusiko ditugu.

Bestalde, hizkuntza-baliabideetan oparoa izan beharko du ikasle edo azterketariak: egitura konplexuetara joko du, beraz, eta ez da sinpletasunean murgilduko. Gai izango da ohiko egitura eginetatik urrundu eta ideiak modu desberdinez adierazteko.

Esandako guztiarekin, beraz, hizkuntzaren erabateko kontrola duela erakutsiko du.

▶ IDAZTARAUA.

> PARTITIBOAREN ERABILERA OKERRA

Gaur egun, kalkoak eginez, ezezkotasunak mugagabe kutsua galtzen da gehienetan: edo plurala barra-barra erabiltzen da, edo singular mugatua. Beraz, goraki esan behar da ezezko perpaus gehien-gehienek dutela partitiboa.

Ikus, beraz:

Partitiboaren marka lotzen zaienean, **mugagabea izan behar** dute izen sintagmek:

- Ez dut liburu garestirik erosi.
- Ez dut lanik egin.

Hortaz, ez daude ongi emanak beste hauek:

- Ez dut liburu garestiarik erosi.
- Ez dut lanarik egin.

Batez ere, izena kontsonantez amaitzen denean hedatu da zenbait euskaldunen artean berria, eta aldi berean gramatikaz kanpokoak, den ohitura hau: *lanarik, planarik, muskerrarik, mahatsarik, aipamenarik, pluralarik, ahuntzarik, gizonarik*, e.a.

Hori horrela, aditzarekin egiten den komunztaduran izen sintagma partitiboek ez dakarte sekula numero markarik eta, honenbestez, **adizkera jokatuan ezin dezakete erabil pluralik**. Izen sintagma hauek ez dute sekula pluraleko komunztadura sorrarazten dagokien hizkeretan. Beraz, azken aldiotan hedatzen ari diren egitura hauek, hain segur erdal interferentziaren ondorio direnak, zeharo arrotzak eta baztertzekoak dira:

- *Ez dituzte gaixoak sendatzeko behar diren tresnarik.
- *Aspaldian ez ziren entzuten horrelako hitzik.
- *Ez dituzu lagun onik aurkituko.

Beraz, hau da Euskaltzaindiaren erabakia:

Erabil bedi partitiboa euskaraz, beti erabili izan den gisa, hau da, artikulurik gabe (lagunik, lanik, ahuntzik, e.a.) eta pluralik gabeko komunztadura eginez aditzarekin (dugu, dute, genuen, e.a.).

Oncoren dauden esaldietan okerrik ikusiko bazenu, zuzendu:

- Lanarik gabe ezin bizi.
.....
- Ez ditut lagunik ikusi. Beraz, etxera noa.
.....
- Ez da munduan hau bezain toki politik.
.....
- Seguru al gara? Ez baitut segurtasun-neurriak ikusten.
.....
- Ez didazu inbidia ematen.
.....
- Ez al dago beste erremedioa?
.....
- Negu partean ez dira arimak ere ikusten kalean.
.....
- Bazen garaia! Ez duzu neurria!
.....

10

BIZKAIERAZ

- 1.- komunikazio
- 2.- euki
- 3.- dau
- 4.- emon
- 5.- dunea
- 6.- dabe
- 7.- be
- 8.- denporea
- 9.- badau
- 10.- dala

BATUAN

- komunikazio
eduki
du
eman
duna
dute
ere
denbora
badu
dela

14

- 1.- EGIA
- 2.- GEZURRA
- 3.- EGIA
- 4.- GEZURRA

19

Garbiketa 30 gradutara / Lixiba erabil daiteke

Ez garbitu / Lixibarik ez erabili

Ez lehortu makinan / Ez garbitu lehorrean

Lixatu bero-bero / Makinaz lehor daiteke

26

Hona hemen hitzak osorik:

Egunon, fabelak
Egunon, txabolak
Egunon, sartaldekoeri

Egune hasten da
Asia partien
Egunon, sortaldekoeri

Egunon, Afrika
Egunon, getoak
Egunon, hego partieri

Iparrekoentzat
Hemendik agur bet
Egunon, zagozen lekuen

Kantu bat egin nahi dot
Mundu guztixentzako
Dagozen muga gainetik
Benetako kantu bet

Ah...! Batzen gaittun kantu bet
Ah...! Danontzako kantue.

31

2

Sinonimoak eman

HURRERATU
ERO
JAURTI
BILUZIK
ASTIRIK

Hurbildu
Zoro
Bota
Larrugarritan, larru-bizi
Denborarik, tarterik

3

Esaldiak berridatz

- 1.- Oheak beherapenetan zegoen saltokia ematen zuen.
- 2.- Aspaldian ez dugu dantzarik egiten!
- 3.- Konturatu bezain pronto, Anak karmina nire eskuan jarri zuen eta, bere eskuekin lagunduz, ezpainak margotu zituen
- 4.- Anaren aurpegiak pailazo batenaren itxura zuen.
- 5.- Ezpainak mamarratxoaren antza zuten, masailak alderik alde zeharkatzen zizkion marra gorri bat.

22

1

Modaren menpe: (Vivir) dominado/a por la moda.
(Vivre) dominé/e par la mode.
Modaren esanetara: (Vivir) según dicta la moda.
(Vivre) selon la mode.
Modak katigatuta: Atrapado/a por la moda.
Attrapé/e par la mode.
Modak itsututa: Cegado/a por la moda. Offusqué/e par la mode.
Modak harrapatuta: Atrapado/a por la moda.
Attrapé/e par la mode.

46 Zuzenketa-orriak

35

1.- Itzulpena idatzi

Itsaso sakona	<i>Mar profundo. Mer profonde.</i>
Aberastasuna	<i>Riqueza. Richesse.</i>
Eraiki	<i>Construir. Construire.</i>
Xurgatu	<i>Absorber. Absorber.</i>
Tramankulua	<i>Trasto. Instrument.</i>
Erraldoia	<i>Gigante. Énorme.</i>
Kutsadura	<i>Contaminación. Contamination.</i>
Ahula	<i>Débil. Dèbile.</i>
Ingurugiroa	<i>Medio ambiente. Milieu ambient.</i>
Zaborra	<i>Basura. Déchet.</i>
Agortu	<i>Agotar. Épuiser.</i>
Gizakia	<i>Ser humano. Etre humain.</i>
Mendea	<i>Siglo. Siècle.</i>
Itsasbehera	<i>Marea baja. Marée basse.</i>
Babestu	<i>Proteger. Protéger.</i>
Eguzkitsua	<i>Soleado/a. Ensoleillé/e.</i>
Banatu	<i>Repartir. Répartir.</i>
Gozatu	<i>Gozar, disfrutar. Profiter.</i>
Altxorra	<i>Tesoro. Trésor.</i>

3.- Ikasgaia

d aukera da zuzena.

44

- Lanik gabe ezin bizi.
- Ez dut lagunik ikusi. Beraz, etxera noa.
- Seguru al gara? Ez baitut segurtasun-neurririk ikusten.
- Ez didazu inbidiarik ematen.
- Ez al dago beste erremediorik?
- Negu partean ez da arimarik ere ikusten kalean.
- Bazen garaia! Ez duzu neurririk!

37

SESAME:

1. larruaz, 2. atzaparretan,
3. galdua, 4. basamortuan, 5. lapurrekin,
6. altxor, 7. gamelu, 8. izar, 9. sakonerat,
10. gozatzeko

41

1.- Zer esan nahi du?

- **Neskatoak** bakarrik jaten ditu dilistak.
- **Behin** bakarrik egon nintzen oporretan.
- **Kazetaritza** bakarrik ikasi zuelako zegoen harro gizajoa.
- Bakarrik egon nahi dut oporretan.
- Ez zara **zu** bakarrik triste dagoena.
- **Pareta hau** bakarrik margotu zuten zuriz.
- Bakarrik lo ez, lagunekin bai!
- **Lo** bakarrik ez, lagunekin egon ere bai.

2.- Azalpena irakurri eta esaldi batean eman

- Makarroiak bakarrik jaten ditu umeak.
- Bakarrik gitarra jotzea du gustuko Jon Anderrek.
- Karrera amaitzeko fisika bakarrik gainditu behar zuen nire nebak.
- Altxorretik dirua bakarrik hartu zuen inguruan inor ez zegoela.
- Kezkak bakarrik ematen dizkidazu.
- Gure lana bakarrik egiteko balio dugu.

3.- Zuzendu eta adierazi zuzenketa-zerzatiak, gaizki dagoela iruditzen bazaizu

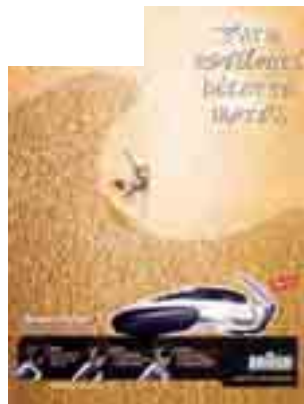
- Ez da zuzena, *Gurasok* bakarrik hitz egin zuten *bileran* litzateke esaldi zuzena
- Ez da zuzena, *Gol bat* bakarrik egin *didate* litzateke esaldi zuzena
- Ez da zuzena, *Bakar-bakarrik* egiten *ditu* ariketak litzateke esaldi zuzena
- Ez da zuzena, *Ez amari* bakarrik esan zer gertatzen zaizun, *mese-dez* litzateke esaldi zuzena
- Ez da zuzena, *23 urte soilik* zituenean *ezkondu* zen *junerekin* litzateke esaldi zuzena

38

ARRASTOTIK

PUBLIZITATEAREN

HIRU KAXAK

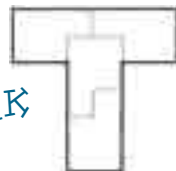
Eman dezagun kaxak honela daudela:

1. kaxan: belarritakoak
2. kaxan: gerrikoak
3. kaxan: diru-zorroa.

Eta hiru etiketak gaizki daude. 1. kaxa irekitzen dugu. Badakigu kaxa horretan ez daudela belarritakoak, etiketa gaizki dagoelako. Eman dezagun irekitzean gerrikoak daudela. Beraz, 1. kaxan: gerrikoak. 3. kaxan, beraz, ez daude gerrikoak eta diru-zorroak ere ez, etiketa gaizki dagoelako. Beraz, 3. kaxan: belarritakoak. Eta 2. kaxan: diru-zorroa.

ARGAZKI-KLIK

Bi aukera daude:
Zinemaldiko emanaldietan eserlekuak zenbaki gabeak dira.
Zinemaldiko emanaldietan eserlekuak zenbaki gabekoak dira.

BOST
BEZEROAK

aísa

harrera-ikastaroak 2005

¡Anímate a aprender Euskera!
Take a chance and learn Euskara!
N'hésitez plus, apprenez l'euskara!

تشجع لتعلم اللغة الباسكية !!

÷× +.0Π.0+ .+0÷CA÷+ +:0K÷0+ !

来学习巴斯克语吧!

ETORKINAK EUSKARA IKASTEN

SI ERES INMIGRANTE ESTE
CURSO DE LENGUA Y CULTURA VASCA TE INTERESA

info

HABE

Vitoria-Gasteiz kalea, 3
20018 Donostia
Tel. 943022600

Udazkeneko ikastaroak / Cursos de otoño:

Araba
Agurain
Asparrena

Bizkaia
Bermeo
Berriz
Bilbo
Durango
Getxo
Lekeitio
Markina
Ondarroa
Zaldibar

Gipuzkoa
Azpeitia
Deba
Beasain
Eibar
Elgoibar
Hernani
Irun
Mutriku
Oñati
Pasaia
Villabona
Zarautz
Zizurkil

ETXEBIZITZA ETA GIZARTE
GAIETAKO SAILA
Immigratio Zuzendaritza
DEPARTAMENTO DE VIVIENDA
Y ASUNTOS SOCIALES
Dirección de Inmigración

HABE
Helduen Alfabetatze eta Barmusakuntzerako Erakundea